Тыднёвік Магілёўскі

№ 5 (69) 11 – 17 лютага 2000 г. Кошт 50 руб.

Салідарнасьць інтарэсаў ня стала салідарнасьцю дзеяньняў

Прадпрымальніцкі страйк, у працягласьць і вялікія маштабы якога адпачатку мала хто верыў, сапраўды цягам тыдня суцішыўся і спыніўся. (На гэты конт днямі да калегаў прыняты Зварот, падпісаны старшынём Рады свабоднага прафсаюза прыватных прадпрымальнікаў Магілёва Сяргеем Фаміным). Тым ня менш акцыя дала некалькі карысных высноваў.

Па-першае, выявілася, што замяніць сапраўдных прыватных гандляроў няма кім і таму ўлада ня здолела, як гэта было з мэтрапалітэнаўцамі, паставіць на іхныя месцы каго іншага (а такія намеры былі).

Па-другое, атрымалася, што нават самую апалітычную масу – прыватных камэрсантаў – нашая некампэтэнтная ўлада справакавала на пратэст, чым прадаставіла людзям падставу задумацца аб характары і зьмесце гэткай «народнай» улады.

Па-трэцяе, сталася відавочным як ніколі раней, што толькі салідарнасьць (якой пакуль не стае) можа дамагчыся стаючых пераменаў ня толькі ў жыцьці й існаваньні асобна ўзятага сацыяльнага клясу, але і ўвогуле ўсяго беларускага грамадзтва.

Асноўныя з гэтых высноваў прагучалі ў мінулую пятніцу на агульным сходзе ўдзельнікаў магілёўскага страйку, што прайшоў у ДК швэйнікаў. Здавалася, што ўсе 350 чалавек, якія тут сабраліся, былі настроеныя рашуча і ўпарта. Бо ў зале супадалі ня толькі думкі, але і, так бы мовіць, дыханьне. Прыватнікі называлі лічбу ў 500 мільярдаў рублёў (старымі), якую яны плоцяць у выглядзе падаткаў і таму лічылі, што проста так улада ад іх не адмахнецца. Аднак на сустрэчу зь імі ніхто з «высокіх» прадстаўнікоў улады прыйсьці не наважыўся, лішні раз пацьвердзіўшы сваю абыякавасьць да пытаньняў мясцовага бюджэту, бездапаможнасьць і поўную залежнасьць ад «цэнтру». А нейкага чыноўніка, якога амаль выштурхнулі на сцэну, заля па-простаму засьмяяла ў адказ на ягоныя заклікі пра «будаваньне цывілізаванай дзяржавы»...

За мінулыя пасьля сходу дні ўлада здолела пераканаць страйкоўцаў вярнуцца да працы. Прадпрымальнікі згадзіліся на некаторыя ўмовы авансам, бо ім паабяцана, што новы прадпрымальніцкі дэкрэт улічыць многія іхныя патрабаваньні.

Па камэнтар мы зьвярнуліся да старшыні абласнога камітэту па прадпрымальніцтву і інвэстыцыях Аляксандра Горваля. У нечым ён прызнаў справядлівасьць прадпрымальніцкага незадавальненьня, у прыватнасьці, назваў «няўдалай» мэтодыку падліку падатку на дабаўленую вартасьць. Запэўніў, што ўрад гэта абавязкова перагледзіць. Але шмат што ў камэнтары кіраўніка абласнога ўзроўню насьцярожыла. Напрыклад, заўвага пра тое, што «калі б не баставалі, пастанова пра адмену падатку была б выдадзеная ўжо». Атрымліваецца, што затрымкай гэтага рашэньня ўлада помсьціць прадпрымальнікам (?!) Ці ж гэта па-дзяржаўнаму? Альбо такія вось пасажы: «З гэтымі людзьмі ў мяне не атрымліваецца размовы», «Цяжка з тымі, хто па-свойму разумее грамадзкую актыўнасьць і падбівае астатніх».

Ня верыцца, што такая ўлада здольная цывілізавана вырашыць праблемы прыватнага прадпрымальніцтва. Наш журналісцкі настрой, праўда, мае тут пабочнае значэньне. Важка тое, што ўладзе паверылі страйкоўцы. Памагай, як гаворыцца, Бог...

Аднак свае абавязкі перад грамадзтвам, чыёй часткай ёсьць прадпрымальнікі, маем і мы, занатоўшчыкі падзей і фактаў. Гэтыя абавязкі дыктуюць казаць праўду і адкрыта дзяліцца прадчуваньнямі. Яны нялёгкія. Падаецца, што нявычарпаная ў лютаўскія дні салідарнасьць яшчэ спатрэбіцца ўсім нам. Калі, зразумела, яна ня зьнікне ўвогуле як эмацыйны прывід.

Уласны камэнтар

Кроніка тыдня ад Сымона Глазштэйна

Магілёўскаму мастацкаму музэю з Нацыянальнага, што ў сталіцы, перадаецца некалькі палотнаў Л.Дударэнкі, якія аб'яднаныя тэмай «Званы праваслаўя». Міжволі зьвяртаеш увагу на тое, што ў нашай шматканфэсійнай краіне праваслаўная царква карыстаецца падтрымкай, як тое кажуць, з усіх бакоў. Ня дзіва, бо яе поўная назва ўтрымвае слова «маскоўская».

У абласным цэнтры прайшоў двухдзённы сэмінар па праблемах агародніцтва, які сабраў досыць аўтарытэтную кампанію спэцыялістаў з 15 краінаў сьвету, у ліку якіх былі прадстаўнікі ЗША, Нямеччыны, Нідэрляндаў, Бэльгіі, Латвіі. І ўсё б добра, каб не нашая сельская гаспадарка. Яе прынцыповая пабудова ня можа адэкватна ўспрыняць напрацоўкі замежных спэцыялістаў, бо грунтуецца на зусім іншых эканамічных і сацыяльных прынцыпах.

У Краснапольлі супрацоўнікі раённых электрасетак выявілі, што з часова законсэрваванай ЛЭП, што ідзе па раёну, скралі амаль 30 км алюмініевага кабэлю. Як сьведчаць спэцыялісты, гэта рэкорд. Раней выкрадальнікі далей «вырубкі» часткі тэлефанічнага кабэлю ня ішлі.

Магілёўскі выканкам правёў гарадзкі сход «партыйна-гаспадарчага актыву». Няхай гарадзкое беспартыйнае начальства даруе мне гэтае вызначэньне, аднак жа вельмі многае падчас паседжаньня нагадвала мерапрыемства з мінулых часоў. І даклад старшыні гарвыканкаму Міхаіла Краснова, і спрэчкі, і прапановы, і рашэньне.

У вобласьці сёньня жыве 1400 сіротаў. Пра гэта паведаміла рэгіянальнае прадстаўніцтва беларускага Цэнтру па ўсынаўленьні. Зь іх толькі 108 дзяцей былі прынятыя ў новыя сем'і. Да-караць грамадзтву асабліва не даводзіцца, як гаворыцца, самім бы выжыць.

Набірае тэмпы чарговы спажывецкі вэрхал – цукровы. Рэалізацыя гэтага прадукту за апошнія дні падскочыла ўдвая ад звычайнага спажываньня. Побач з гэтай зьявай пануюць чуткі пра рэзкае падаражаньне цукру, якое чакаецца. Ніхто не бярэ на сябе адказнасьць іх абвергнуць альбо пацьвердзіць. Пажывём – пабачым, толькі і можна на такое сказаць.

У Магілёўскім гарвыканкаме днямі зьявіўся новы намесьнік старшыні. Ім сталася Галіна Марцінкова, якая будзе адказваць за гандаль, разьвіцьцё прадпрымальніцтва і сацыяльную абарону насельніцтва. Цяжка не зьвярнуць увагу на тое, што ўсе тры пазыцыі ў жыцьці, як вядома, часьцей за ўсё выяўляюць сябе як праціглеглыя. На выканкамаўскае меркаваньне, як бачым, гэта ня ёсьць перашкодай для таго, каб усе гэтыя пытаньні былі ў руках аднаго чалавека.

Пазаўчора сэсія абласнога Савета зацьвердзіла сацыяльна-эканамічныя вынікі (несуцяшальныя, як ведаем) мінулага года і прыняла прагнозны плян разьвіцьця і бюджэт на год бягучы. Асаблівых спрэчак на сэсіі не было. Цяпер яна ў такім стане, што дэпутаты прымаюць ня тое, што дыктуюць ім выбаршчыкі і, зразумела, рэальныя абставіны, а тое, што дыктуе нашым выбраньнікам выканаўчая ўлада.

Да сустрэчы ў «ТМ» у наступную пятніцу. Тэлефануйце мне – 22-97-82 – калі валодаеце цікавай інфармацыяй. Сымон Глазштэйн.

РАСЕЯ ПУЦІНА СУПРАЦЬ СВАБОДЫ БАБІЦКАГА

Выпрабаваньне на цывілізаванасьць

У «новай» Расеі кожны, хто захоча дазнацца праўды аб вайне ў Чачэніі, можа быць аб'яўлены тэрарыстам альбо стаць закладнікам

16 студзеня бягучага году карэспандэнт расейскай службы Радыё «Свабода» Андрэй Бабіцкі быў затрыманы каля Грознага ўзброенымі людзьмі з так званай «чачэнскай міліцыі» Бэслана Гантэмірава, якая дзейнічае супраць уласнага народу на баку фэдэральных войскаў. Затым ён быў перададзены ў мясцовае аддзяленьне расейскага ФСБ, якое трымала яго на працягу двух тыдняў у поўнай ізаляцыі на тэрыторыі «фільтрацыйнага лягеру». А яшчэ праз некалькі дзён Андрэй Бабіцкі, згодна афіцыйнай вэрсіі цэнтральнае ўлады ў Маскве, быў абменены на двух расейскіх салдатаў, што знаходзіліся ў чачэнскім палоне. Чачэнскі бок катэгарычна адмаўляе факт такога абмену. Ніводнага разу пасьля 16 студзеня карэспандэнт «Свабоды» на сувязь са сваёй сям'ёй ці рэдакцыяй не выходзіў. Зараз ягонае месцазнаходжаньне невядомае.

Мы вырашылі зьвярнуць увагу чытачоў на гэты ня маючы прэцэдэнтаў у найноўшай расейскай гісторыі выпадак па зразумелых прычынах: вельмі падобна паводзіць сябе ў дачыненьні да беларускіх журналістаў ды палітычных апанэнтаў нашая ўлада. Вядома, што ў расейскай правінцыі шмат выпадкаў уціску на прэсу, як з боку ўладаў, так і крымінальнікаў, нават забойстваў журналістаў. Але каб падобныя дзеяньні сыходзілі з самага «верху», ды яшчэ зьдзяйсьняліся б з такім выключным цынізмам – такога яшчэ ніколі не было. Сярод тэмаў, якія «ТМ» падаюцца вельмі важнымі, не апошняе месца займала й займае праблема абыякавасьці беларускага грамадзтва да ўласнага лёсу, адсутнасьці рэагаваньня з боку людзей, а тым больш – з боку большыні журналістаў – на жахлівыя выпадкі парушэньняў у Беларусі правоў чалавека. Падобна на тое, што абсалютна тое ж адбываецца і ў Расеі. Падзеі апошніх месяцаў, і асабліва здарэньне з А. Бабіцкім, гэта пацьвярджаюць.

Вось як з гэтай нагоды выказаліся адны з найгалоўных экспэртаў у пытаньнях правоў чалавека й грамадзкай думкі ў Расеі, людзі, якія ахвяравалі сабою дзеля пабудовы маральнага грамадзтва.

Алена БОНЭР, удава і паплечніца акадэміка Сахарава, праваабаронца:

– Я жыву згодна прынцыпу пісьменьніка Вадзімава: «Не давай веры КГБ ні ў сонца, ні ў дождж; ня вер ім пры ясным небе, ня вер ім у дрэннае надвор'е. Ня вер ім нават тады, калі яны кажуць праўду». Гэтая фармулёўка цалкам прымяняльная да выпадку з Бабіцкім. Я не кажу ні пра якія праўныя нормы (затрыманьне ці арышт, пра гэта ўвесь час улады хлусілі). Тое, што адбылося, не падлягае юрыдычнай ацэнцы. Гэта – абсалютнае злачынства. Я мяркую, што яно зьвязанае з тым, што адбылося на паседжаньні ПАРЭ ў Страсбургу (калі не прайшла рэзалюцыя аб спыненьні паўнамоцтваў расейскае дэлегацыі ў Радзе Эўропы ў сувязі з масавымі парушэньнямі з боку Расеі правоў чалавека на чачэнскай вайне – «ТМ»). Яны сказалі: у красавіку мы вернемся да гэтага пытаньня, а пакуль што... працягвайце генацыд. Арыштаваўшы Андрэя, улады сталі дзейнічаць згодна канкрэтнага пляну – абсалютна жахлівага. Гэта датычыць любога грамадзяніна ў Расеі, пакуль пры ўладзе будзе сёньняшні паліцэйска-ваенны рэжым. Вакол Пуціна фармуецца шчыльнае замкнёнае кола супрацоўнікаў савецкага КГБ. Ніякага закону для іх не існуе. КГБ ніколі не выпускае чалавека з кіпцюроў. Чалавек, што ў іх патрапіў, ужо ніколі не будзе дзейнічаць і жыць паводле ўласных жаданьняў.

Сёньня ўлады наклалі табу на інфармацыю пра вайну, заўтра гэта можа быць любая іншая інфармацыя – пра бюджэт, пра ВПК, пра што заўгодна. А журналісты будуць расплочвацца за гэта ня толькі месцамі працы ці заробкам, але ўласным лёсам і жыцьцём.

Уладзімер БУКОЎСКІ, праваабаронца, пісьменьнік і навуковец:

– У мяне ёсьць упэўненасьць, што ў Расеі няма грамадзкай думкі. Яна зусім ня склалася, як і самое грамадзтва. Тое, што адбылося з Бабіцкім – крывавы плявок у твар гэтаму грамадзтву. Аднак яно не рэагуе. У такіх абставінах мы, нават у цяжкія таталітарныя часы, ужо арганізавалі б паўсюдна дэманстрацыі, мы б такую справу ніколі не пакінулі без адказу, не прамаўчалі б. Шмат для якіх прадстаўнікоў быццам бы дэмакратычных сілаў у Расеі іхны дэмакратызм – усяго толькі этап кар'еры. Ёсьць паасобныя маленькія групы, якія, канешне ж, будуць неяк рэагаваць, пратэставаць. Але грамадзтва як такога я ня бачу. Ніводнае нармальнае грамадзтва такога б не стрывала. Сёньняшняя ўлада тым самым кажа народу: любога з вас, хто нам не спадабаецца, мы заўтра можам арыштаваць, незаконна пратрымаць і... аддаць чачэнцам (гэта ў лепшым выпадку). Прабачце, якім Крымінальным кодэксам прадугледжаная такая мера пакараньня?!

Калі б сярод журналістаў Расеі яшчэ захаваўся нейкі інстынкт самазахаваньня... Думаю, што за апошнія 10 год нагодаў для абуджэньня было шмат. Але яны не прачнуліся. Расейская прэса сёньня нашмат горшая, чым была ў 1991 годзе. Цяпер яна цалкам ангажаваная ці, як кажуць, «ахопленая». Таму я баюся, што нават гэты выпадак ніяк не падштурхне абсалютную большасьць расейскіх журналістаў. Спадзявацца гэтага было б вельмі наіўна.

На мінулым тыдні ў Маскве адбылася сустрэча в.а. прэзыдэнта РФ з рэдактарамі некалькіх цэнтральных газэтаў. Як стала вядома радыё «Свабода» ад удзельнікаў размовы, сп. Пуцін выказаў упэўненасьць у тым, што ўвесь сюжэт (у шырокім сэнсе) з Бабіцкім дадасьць яму... папулярнасьці ў народзе. І пасьля такога толькі й можна паставіць у тэксьце: «без камэнтароў». Калі б сапраўды гэты эпізод, відаць, для кагосьці – толькі перадвыбарчай барацьбы, дадасьць У.Пуціну галасоў, – то тады мы зможам канстатаваць канчатковае дасягненьне двума палітычнымі рэжымамі – Расеі і Беларусі – сваіх мэтаў. А менавіта: поўнага адмаўленьня большыні насельніцтва свабоднага й годнага жыцьця. Гэта будуць ня толькі рэжымы, але й народы, для якіх у прынцыпе не існуе паняцьця: Чалавек.

Рэдакцыя «ТМ» выказвае спачуваньне й маральную падтрымку сям'і Андрэя Бабіцкага, салідарызуецца зь ягонымі калегамі па «Свабодзе», а таксама спадзяецца, нягледзячы на ўсе адваротныя прызнакі, што журналіст А. Бабіцкі жывы.

Рэдакцыйны АГЛЯДАЛЬНІК пошты й друку

АФІЦЫЙНА

Заява салідарнасьці і падтрымкі

Магілёўская гарадзкая суполка Грамадзкага аб'яднаньня Беларускай асацыяцыі журналістаў (пад старшынствам Сяргея Шышкіна) прыняла Заяву салідарнасьці з расейскімі і сусьветнымі дэмакратычнымі калегамі, якія ўзрушаныя падзеямі, што адбыліся вакол карэспандэнта расейскай службы радыё «Свабода» Андрэя Бабіцкага.

«Мы, беларускія журналісты – адзначаецца ў Заяве, – на сваёй працы ведаем, як няпроста супрацьстаяць уладзе, калі служыць сумленным словам грамадзтву, а не пасьціцца да тых, хто баіцца вольнага слова і праўды. Андрэй Бабіцкі, на нашае перакананьне, быў адным з самых сумленных карэспандэнтаў на чачэнскай вайне, праз якога расейскае і сусьветнае грамадзтва мела магчымасьць даведвацца ня толькі пра тое, што лічылі дастатковым паведамляць фэдэральныя вайсковыя інфармацыйныя аддзелы, а пра ўсю праўду аб «антытэрарыстычнай апэрацыі», вельмі падобнай на спробу зьнішчэньня цэлага народу».

Магілёўскія журналісты далучыліся да пратэстаў, якія гучаць гэтымі днямі на адрас расейскага ўраду ў сувязі з антыгуманымі адносінамі да журналіста і грамадзяніна сваёй жа краіны. Калегі пажадалі сям'і Андрэя Бабіцкага вытрымкі і надзеі на добрае заканчэньне гісторыі, якая здарылася з журналістам «Свабоды». На адрас самой «Свабоды» магілёўскія дэмакратычныя журналісты выказалі падтрымку ў яе непахісным служэньні прафэсійным абавязкам і праўдзе.

Уласная інфармацыя

БЕЛАПАН для «ТМ»

Прапанаваная кіраўніком Кансультатыўна-назіральнай групы АБСЭ ў Беларусі Хансам-Георгам Вікам нефармальная сустрэча паміж прадстаўнікамі палітычнай апазыцыі і афіцыйных уладаў 7-га лютага не адбылася.

Як стала вядома, амбасадар Вік меў гутарку ў Міністэрстве замежных справаў Беларусі, пасьля якой стала зразумела, што нефармальная сустрэча не адбудзецца. Паводле неафіцыйных зьвестак, урадавы бок пакуль не падрыхтаваны да такіх кантактаў.

•

Віцэ-прэзыдэнт Беларускага ПЕН-цэнтра Карлас Шэрман пацьвердзіў інфармацыю пра ад'езд у Нямеччыну народнага пісьменьніка Беларусі Васіля Быкава, які выехаў у гэтую краіну на запрашэньне нямецкага ПЕН-цэнтра.

Паводле слоў К.Шэрмана, пакуль невядома, у якім зь нямецкіх гарадоў будзе жыць В.Быкаў, як, дарэчы, невядомы й тэрмін ягонага знаходжаньня ў Нямеччыне. Гэта, як сказаў К.Шэрман, пісьменьнік вызначыць сам. Камэнтуючы ад'езд Васіля Быкава, Карлас Шэрман падкрэсьліў, што «пісьменьніку абрыдла слухаць дурноту пра сябе».

•

На забесьпячэньне пасяўной кампаніі камэрцыйныя банкі Беларусі павінны выдаць аграпрамысловаму комплексу крэдыты ў памеры 41 мільярда рублёў.

Зь іх 30 мільярдаў прызначаны для падрыхтоўкі да веснавых палявых работ і 11 мільярдаў рублёў – на рамонт сельскагаспадарчай тэхнікі. Такія аб'ёмы банкаўскага крэдытаваньня зафіксаваныя пастановамі ўраду Беларусі.

Як падкрэсьліваюць у кіраўніцтве Нацыянальнага банка, сума банкаўскіх крэдытаў значна меншая за леташнюю. Асноўная ж частка неабходных на пасяўную сродкаў павінна быць выдзеленая з рэспубліканскага фонду падтрымкі сельгасвытворцаў. Варта заначыць, што ў сёлетнім бюджэце Беларусі расходы на сельскую гаспадарку значна павялічаны. Калі летась яны склалі каля 120 трыльёнаў «старых» рублёў, то цяпер фінансавыя ўліваньні ў АПК плянуюцца ў аб'ёме каля 360 мільярдаў рублёў, або ўтрая больш.

•

Міністэрства ўнутраных справаў Беларусі і Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Ку-

палы падпісалі безтэрміновую дамову аб узаемным супрацоўніцтве.

Як адзначаецца ў дамове, яна заключаная дзеля «далейшага зацьвярджэньня ў нашым грамадзтве ідэалаў Дабра, Справядлівасьці, любові да Айчыны, павагі да асобы і закона, а таксама ўмацаваньня творчых сувязяў з органамі і войскамі МУС Беларусі ў інтарэсах удасканальваньня маральна-эстэтычнага выхаваньня супрацоўнікаў і ваеннаслужачых МУС».

Купалаўскі тэатр бярэцца наладжваць выязныя і шэфскія спэктаклі ў падразьдзяленьнях унутраных справаў, дапамагаць ім «у стварэньні самадзейных мастацкіх калектываў, фармаваньні іхнага рэпэртуару, праведзеньні рэпэтыцыяў і аглядаў-конкурсаў».

МУС, са свайго боку, абавязуецца знаходзіць магчымасьці «для матывацыі і стымуляваньня высокапрафэсійнай, плённай дзейнасьці творчага калектыву тэатра па маральна-эстэтычным выхаваньні асабовага складу органаў і войскаў МУС». Міністэрства таксама наважана дапамагаць «у арганізацыі і праведзеньні гастроляў і шэфскіх выездаў творчага калектыву ў органы і падразьдзяленьні ўнутраных справаў, часткі і злучэньні войскаў МУС, разьвіцьці і ўдасканальваньні матэрыяльна-тэхнічнае базы і інфраструктуры тэатра».

•

Новым указам Аляксандар Лукашэнка ўнёс дапаўненьні і зьмяненьні ў свой указ ад 28 сакавіка 1998 года «Аб дзяржаўных сьвятах, сьвяточных днях і памятных датах у Рэспубліцы Беларусь».

У краіне ўводзіцца шэраг дадатковых прафэсійных сьвятаў. Так, 19 студзеня будзе адзначацца Дзень ратавальніка, 30 чэрвеня – Дзень эканаміста, 23 жніўня – Дзень работнікаў дзяржаўнай статыстыкі, 6 кастрычніка – Дзень архівіста і 14 кастрычніка – Дзень стандартызацыі.

У адпаведнасьці з указам, прафэсійнае сьвята работнікаў гандлю аддзеленае ад сьвята работнікаў бытавога абслугоўваньня насельніцтва і жыльлёва-камунальнай гаспадаркі (чацьвертая нядзеля сакавіка) і перанесенае на апошнюю нядзелю ліпеня. Акрамя гэтага, уводзяцца дні спажыўца і аховы навакольнага асяродзьдзя, якія будуць адзначацца адпаведна 15 сакавіка і 5 чэрвеня.

•

Міністар замежных справаў Рэспублікі Польшча Браніслаў Герэмэк рашэньнем Форума гаспадарчых палат Эўрапейскага Зьвязу адзначаны ўзнагародай «Эўрапрыз».

Гэтая штогадовая ўзнагарода прысуджаецца палітыкам і грамадзкім дзеячам, якія ў найбольшай ступені садзейнічалі разьвіцьцю кантактаў паміж Польшчай і ЭўраЗьвязам. Уручаючы пераходны прыз Браніславу Герэмэку, леташні лаўрэат – прэм'ер-міністар Польшчы Ежы Бузэк – сказаў: «Сёлета ў журы быў лёгкі выбар – яно аказала гонар чалавеку, які шмат гадоў садзейнічаў стварэньню становічага вобраза Польшчы за мяжой, а цяпер узначальвае кампанію за ўступленьне Польшчы ў Эўрапейскі Зьвяз».

Сам Б.Герэмэк на цырымоніі ўзнагароджваньня адзначыў, што ўручэньне з году ў год пераходнага «Эўрапрыза» сябрам кабінэта Ежы Бузэка сьведчыць, што Форум аддае належнае палітыцы польскага ўрада, мэтай якой зьяўляецца паўнапраўнае сяброўства ў Эўрапейскім Зьвязе з 2003 года.

БЕЛАПАН для «ТМ»

ПРАВЫ ЧАЛАВЕКА

Выращылі свайго дамагчыся

Мінулай пятніцай у Кастрычніцкім судзе г. Магілёва разглядалася скарга заводзкай суполкі Свабоднага прафсаюза на безпадставовыя дзеяньні дырэктара аўтамабільнага завода Лакізы.

Але чытач мусіць ведаць крыху гісторыі зьяўленьня скаргі. На аўтамабільным даўно ідзе барацьба між свабодным прафсаюзам і адміністрацыяй. Апошняя імкнулася стварыць такія неспрыяльныя ўмовы, каб свабодныя прафсаюзы сталі настолькі «вольныя», што наўпрост зьніклі з прадпрыемства. Вядома ж: якому дырэктару падабаецца калі хтосьці незадаволены заробкам і пратэстуе адкрыта й публічна, а не на кухні...

Гэтым разам спрэчка паўстала на падставе адмовы дырэктара прадаставіць памяшканьне для прафсаюза. Чытачы, магчыма, ведаюць пра праблемы, якія вымушаныя былі пераадольваць грамадзкія арганізацыі, палітычныя партыі і прафсаюзы ў зьвязку з прэзыдэнцкім дэкрэтам №2 (пра перарэгістрацыю).

Дык вось паводле таго дэкрэту і зьменаў у грамадзянскім кодэксе ад суполкі запатрабавалі прадаставіць юрыдычную адрэсу. Ведама ж, такой мусіла стацца памяшканьне, якое пярвічка займала на заводзе. І напачатку адміністрацыя дала на тое згоду. Аднак за дзень да паседжаньня гарвыканкама, на якім мусіла прымацца «рэгістрацыйнае» рашэньне, туды прыйшоў ліст іншага зьместу. У новым лісьце паведамлялася аб адмове ў прадастаўленьні памяшканьня. На заводзе ж быў выдадзены загад, якім дырэктар спадар Лакіза фактычна прыпыніў дзейнасьць свабоднага прафсаюза. Потым быў адключаны тэлефон і апячатана памяшканьне, дзе раней месьціўся свабодны прафсаюз завода. У адказ сябры СПБ правялі пікет ля прахадной, але гэта плёну не дало, бо дырэктар быў непахісны.

Вось чаму і мусілі людзі бараніць у судзе сваё канстытуцыйнае права аб'ядноўвацца ў прафсаюзы. Ды толькі суд не дапамог... Пакуль.

Судзьдзя Арлова вынесла рашэньне аб непадсуднасьці гэтай спрэчкі, бо аднесла яе да сфэры калектыўных спрэчак, якія судамі не разглядаюцца. Як адзначылі юрысты СПБ У.Адынец і С.Абадоўскі, ім стала зразумела, што справа будзе адхілена яшчэ да паседжаньня суду, бо сп. Арлова адмовілася дапусьціць да паседжаньня двух сяброў СПБ аўтазавода ў якасьці дататковых істцоў.

Як паведаміў старшыня пярвічкі СПБ работнікаў аўтазавода І.Бутроў, на гэтым яны спыняцца не зьбіраюцца і будуць падаваць скаргі асабістыя, а значыць – сотні ці хаця б дзесяткі заяваў аб парушэньні правоў грамадзян суд вымушаны будзе разглядаць. Не зьбіраюцца адмаўляцца рабочыя і ад іншых акцыяў пратэсту.

Валадар ЦУРПАНАЎ,
карэспандэнт «ТМ»

P.S. «ТМ» будзе сачыць за разьвіцьцём падзей. І ня толькі на аўтазаводзе, бо на іншых прадпрыемствах таксама спрабуюць выжыць свабодныя прафсаюзы. Будзем удзячныя за інфармацыю непасрэдна ад тых, каго закранаюць гэтыя праблемы.

РОЗГАЛАС ПУБЛІКАЦЫІ

Як па дрыгве

Прачытаў допіс Валерыя Разумава «Выпадак у краме» («ТМ» №3) і ніколькі не зьдзівіўся таму, пра што ён паведаміў. Іншая справа, што распавесьці пра такое сёньня можна толькі ў недзяржаўнай прэсе, бо самая ўзгадка пра тое, што да нас вяртаюцца горшыя часы колішняй савецкай гісторыі, небясьпечная. А яны вяртаюцца. Нешта падобнае на тое, што адбылося з В. Разумавым, здарылася і са мной, у «Тэатральнай» краме. Сытуацыя амаль што такая ж: чарга, гаворка пра цэны, раздражненьне людзей невядома на што ці каго. І раптам мяне, бо я стаўся актыўным удзельнікам агульнай гаворкі, «ветліва» просіць адыйсьці «ў старонку» нейкі сярэдняга веку чалавек у цывільным адзеньні. Узяўшы мяне пад лакаток, ён з усьмешкай, але пры халодных вачах папярэдзіў: «Ты, разумнік, прыдзяржы язык, калі ня хочаш непрыемнасьцяў». Што сказаць, было тое так нечакана і зласьліва, што працягваць чарговую гаворку сапраўды расхацелася... Узгадваецца стары Талаш з коласаўскай «Дрыгвы»: «на людзях трэба быць такімі ж асьцярожнымі, як і на балоце: ступіш ня так – і праваліўся». Ці не суцэльнай дрыгвой становіцца нашая родная зямля, нашая краіна...

Л. ВІКТАРОВІЧ,
магілёвец, рабочы

СЛОЎНІК СВАБОДЫ

Другі год Беларуская Служба радыё Свабода вядзе рубрыку «Слоўнік Свабоды. XX стагодзьдзе ў беларускай мове. Слова на дзень для памяці і для роздуму». «ТМ» вырашыў скарыстаць гэтыя матэрыялы ў друкаваным выглядзе з тым, каб дапамагчы нашым чытачам атаясамляць сябе й свае мары з нашай агульнай беларускай ПАМЯЦЬЦЮ І ГІСТОРЫЯЙ.

Самота

Наўрацьці яшчэ ў якой мове слова «самота» мае столькі ж, як і ў нас, сынонімаў альбо проста падобных па сэнсе словаў.

Сум, нуда, жаль, роспач, маркота, скруха, паныласьць, смутак, жальба, шкадоба, ростань, туга... І гэта толькі тое, што згадалася адразу, а колькі засталося? Вось яшчэ адно – вусьціш. Той найвелькі стан бязьмежнай самоты, калі сэрца чалавека раптам працінае жах сьмерці і небыцьця.

Але ці можам мы з гэтага казаць, што беларуская мова – гэта мова самоты? Мяркую, што можам. І на карысьць гэтага меркаваньня ўся беларуская паэзія, у якой, калі пільна ўгледзецца, няма нічога іншага, апроч жалю, тугі, смутку.

Долю мы выбіраем самі, лёс нам наканаваны мовай. Мы ня можам быць іншымі ад таго, чым ёсьць нашая мова. І як бы калі шчасна ня склалася для Беларусі гульня гістарычных падзеяў, і на які б заможны лад аднойчы не ўпарадкаваўся наш дабрабыт, мы назаўсёды застанемся самотным народам.

Дарэчы, калі хтосьці староньні пытае, чаму гэта беларусы цураюцца роднай мовы, з чаго яны на злом галавы кідаюцца ад яе хоць у якую іншую, то я зазвычай удакладняю – яны не ад мовы ўцякаюць, а ад таго лёсу, які наканаваны ім мовай.

Але і ня трэба ганіць тых, хто эміграваў ад нас у больш утульныя лёсы. Тыя людзі хутчэй вартыя шкадобы. Бо якая гэта пакута, жыць з сэрцам, набрынялым самотай, і не знаходзіць, колькі ў той мове не шукай, словаў, каб гэтую самоту выказаць хаця б самому сабе.

Нездарма ў нас кажуць: лёс на кані не аб'едзеш.

Валянцін АКУДОВІЧ

Аўтобус

Зьявіліся аўтобусы ў Беларусі разам з беларусізацыяй у 1924 годзе. Іх было тады 15. Тых першых, ня новых, ангельскіх ды нямецкіх, размаляваных бальшавіцкімі лёзунгамі ды буржуйскай рэклямай. І езьдзілі яны толькі ў Менску.

Колькі гадоў пазьней зьявіліся аўтобусы і ў Заходняй Беларусі. Але гэта былі навюткія швэйцарскія машыны фірмы Arbonne і ў народзе іх звалі па-простаму арбонамі.

На мяжы 80-х ды 90-х гэтае слоўца ўвайшло было ў лексыкон кэафіцкае беларушчыны – сваё ж слова. Але не прыжылося. Аўтобус застаўся аўтобусам.

Па вайне аўтобус перамог усё, што рухалася. З 73-га году пераважная колькасьць беларускага люду толькі ім перамяшчаецца па сваёй зямельцы. На працу і на адпачынак, на госьці і да хаты.

Аўтобусных шляхоў у Беларусі больш за 120 тысячаў кілямэтраў. Яны злучылі ўсё. Гэта, пэўна, і ёсьць наш беларускі экватар, які ў тры разы большы за экватар усёй зямлі.

Сяргей ХАРЭЎСКІ

ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ

... З КРЫЧАВА

Не пасьпеў разыйсьціся наклад першага нумару мясцовага моладзевага дайджэст-бюлетэня «Маладзёжны кур'ер», як ініцыятары стварэньня выданьня былі запрошаныя да намесьніка начальніка Крычаўскай міліцыі Малунова. Ён даведаўся пра бюлетэнь праз выпадак, які адбыўся 2-га лютага ў адным з падвалаў м/г «Сож». Інспэктар па справах непаўналетніх Кавалёў адабраў некалькі асобнікаў у распаўсюджвальнікаў выданьня падчас «аблавы» на парушальнікаў рэжыму.

Раніцай наступнага дня ў кабінэце Малунова сядзелі выконваючы абавязкі рэдактара бюлетэня Канстанцін Шувалаў, заснавальнікі выданьня Аляксандар Кавальцоў, Ігар Жабыка, Ігар Бяляеў і інш.

Падчас размовы афіцэр выказаў цікавасьць да такіх пытаньняў як крыніцы фінансаваньня выданьня, матэрыяльна-тэхнічная база выдаўцоў, а таксама да таго, хто і як плоціць за карыстаньне хлопцамі INTERNETам. Пры гэтым пільны міліцэйскі начальнік Малуноў выказаў палітычныю й эстэтычную незадаволенасьць тым, што ў выданьні зьмешчаныя матэрыялы эратычнага характару. Але ў моладзі быў свой аргумэнт на гэты конт: гэтыя матэрыялы былі ўзятыя з кнігі, якую дазваляецца чытаць нават непаўналетнім.

Напрыканцы размовы заснавальнікі «Маладзёжнага кур'еру» запэўнілі міліцыянэра, што выданьне будзе зарэгістраванае належным чынам.

...З ШКЛОВА

Трэцяя частка мясцовых калгасных фэрмаў гэтымі днямі надойвае за суткі па 2 літры малака ад каровы. А што возьмеш з худой жывёліны, якая ня бачыць ні сена, ні карысных дабавак, ні цяпла, ні санітарыі...

На мінулым тыдні родны раён наведаў знакаміты паплечнік яшчэ больш знакамітага земляка Віктар Канаплёў. Віцэ-сьпікер «палаты прадстаўнікоў» прыняў наведвальнікаў і паасобку, і групамі. Не пасьпелі рабочыя мэблевай фабрыкі пажаліцца на адсутнасьць сыравіны і іншых вытворчых матэрыялаў, як назаўтра ў раён прыімчаўся гендырэктар адпаведнага канцэрна – і фабрыка запрацавала!

...ЗЬ БЯЛЫНІЧАЎ

Днямі ў калгасе «Наша перамога» прайшоў сход упаўнаважаных

калектываў структурных падразьдзяленьняў гаспадаркі, на якім разглядалася заява старшыні праўленьня Аляксея Рыбакова аб вызваленьні яго ад займаемай пасады. Спадчына, якую пакідае пасьля сябе старшыня, радасьці не выклікае: страты складаюць больш за 80 мільярдаў недэмінаваных рублёў. Запазычанасьць па выдачы калгасьнікам заробку вызначаецца сумай у 1 мільярд 200 мільёнаў тых жа рублёў. Блізу паўсотні тон збожжа ня выдадзена ім у якасьці натуральнай платы. Адпускаючы старшыню, калгасьнікі аддзячылі яго ... пяцьцю старшынёўскімі пасадавымі акладамі, хоць у касе – пуста.

...З ГЛУСКУ

Скончыўся страйк прадпрымальнікаў райцэнтра. Яны трымаліся тыдзень. Такім чынам мясцовыя прадпрымальнікі падтрымалі законныя патрабаваньні сваіх калегаў па ўсёй краіне. Адпаведную заяву яны перадалі ў райвыканкам і падатковую інспэкцыю. Заяву падпісалі 25 прыватнікаў, якія гандлююць рэчавымі й прадуктовымі таварамі. Сярод высунутых імі «сваіх» патрабаваньняў – адмена збору на ўтрыманьне дзіцячых дашкольных установаў, што складае 5% ад чыстага даходу, які быў усталяваны згодна рашэньню раённага савету дэпутатаў год таму дадаткова да ужо існуючых збораў: транспартнага (2% валовога даходу); на набыцьцё абсталяваньня, мэдыкамэнтаў і разьвіцьцё матэрыяльнай базы абласной дзіцячай больніцы й дзіцячых аддзяленьняў гарадзкіх і раённых больніцаў (1% валовога даходу); на ўтрыманьне і разьвіцьцё гарадзкой інфраструктуры (2% валовога даходу).

Цікава, што падатку на ўтрыманьне дзіцячых дашкольных установаў у суседніх раёнах не існуе. У той жа час няма ніякай інфармацыі аб тым, як выкарыстоўваюцца гэтыя сродкі. Прадпрымальнікі ня супраць аказваць дапамогу дзіцячым садкам і школам, аднак хочуць ведаць, каму канкрэтна й на якія мэты гэтыя сродкі йдуць.

З 1-га лютага страйкавалі таксама й упадальнікі камэрцыйных шапікаў. Усе прадпрымальнікі

праявілі ў гэтыя дні зайдросную арганізаванасьць: выпадкі штрэйхбрэхэрства былі адзінкавымі, і хутка былі спыненыя. Дарэчы, гэтая акцыя дала магчымасьць жыхарам Глуску параўнаць цэны й таварны асартымэнт ва ўстановах з рознай формай уласнасьці. Пакупнікі па мясцоваму радыё, а таксама на бачынах мясцовай раёнкі казалі аб тым, што лепш купляць тавары на кірмашы – там яны таньнейшыя й больш якасныя.

Дэлегацыя страйкоўцаў паспрабавала трапіць на прыём да старшыні райвыканкама Дзядзюлі, але іх прыняў намесьнік. Пазьней страйкоўцы наведалі падатковую інспэкцыю. У абодвух установах ім паабяцалі станоўча вырашыць найбольш вострыя пытаньні. Наступным днём прадпрымальнікі выйшлі на працу.

Віктар КАРАЛЬКОЎ,
Ігар КІРЫН,
Аляксандар ШЧАРБАК,
Кірыл МІХАСЁЎ

Праграма тэлебачаньня з 14 лютага па 20 лютага

•• Понедельник, 14 февраля ••

Праграму тэлеканалаў мы друкуем на замову чытачоў. Гаспадары праграмы падаюць нам яе на расейскай. Рэдакцыя фізычна (па часе) не паспявае яе перакласьці. Просім разглядаць гэтыя старонкі як тэхнічна-службовы матэрыял, які ня мае дачыненьня да зьместу й характару нашай газэты.

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.00 Новости.
8.15 Резонанс.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 "Сегодня с вами..."
9.50 Здоровье.
10.15 "Ты окликни меня, позови..." Поэтическая новелла по стихам Е.Янищиц.
10.30 "Все дело в шляпе".
11.15 "Кофе с ароматом женщины".
11.55 Теленавигатор.
12.15 Короткометражный худ.фильм "Медведь".
13.15 "Формула любви". Худ.фильм.
14.40 "Я встречу, я узнаю..." Док.фильм.
15.15 "Муми-тролль и другие". Мультфильм.
15.35 Видеокурс немецкого языка.
16.05 ТВ — школе.
16.35 Авто-парк.
16.45 Премьера песни.
17.15 Бездельник.
17.40 Туробъектив.
18.00 "Поцелуй". Концертная программа к дню Св.Валентина.
18.25 "Понедельник с "Христофором".
18.40 Спортивные новости.
19.20 Политические диалоги.
19.50 "Кофе с ароматом женщины".
20.30 "Ася". Фильм по биографическим заметкам М.Цветаевой.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 КВН. Кубок Беларуси.
23.25 Криминальная хроника.
23.30 Третий тайм.

ОРТ

13.30 Программа "Вместе".
14.00, 17.00, 23.20 Новости.
14.20 "Охотники за привидениями".
14.40 Что да как.
15.00 Звездный час.
15.25 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Нежный яд".
17.25 "С легким паром!"
17.55 Мы и время.
18.45 Погода.
18.50 "Девушки с характером".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 Сериал "Секретные материалы".
22.40 Взгляд.
23.35 "Майк Хаммер. Мертвый голубок".

"РОССИЯ"

8.00, 16.00, 18.00, 20.00, 0.00 Вести.
8.20 Квантовая медицина.
8.30 "Арена — спорт".
9.00 Квантовая медицина.
9.10 "Цыганка".
9.55 "Крутые двойники". Худ. фильм (Индия). 1-я серия.
11.00 Москва — Минск.
15.30 "Черный Пират". Мультсериал (Италия).
16.20 "Башня".
17.05 "Жара в Лос-Анджелесе - II".
18.30 "Петербургские тайны".
19.25 Сиреневый туман.
20.45 К.Скотт и Д.Джейсон Ли в мелодраме "Любовное письмо" (США).
22.40 "Спорт + ТВ". Тележурнал.
23.45 Телеспецназ: "Дежурная часть".

НТВ

5.00, 5.30, 5.45, 6.00, 6.30, 6.45, 7.00, 7.30 "Сегодня утром".
7.55 "Она написала убийство".
8.50 Мультфильм "Однажды утром".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Сегодня".
9.25 "Вчера в итогах".
10.45 "Куклы".
11.30 "Старый телевизор" вспоминает. "Три ненастных дня".
13.35 "Чистосердечное признание".
14.00 "Улицы разбитых фонарей-II". "Королева красоты".
15.35 "Лоис и Кларк. Новые приключения супермена".
16.25 "Впрок".
16.40 "Интересное кино".
16.50 "Любовь и тайны Сансет Бич".
17.40 "Криминал".
18.40 "Герой дня".
19.00 "Скорая помощь".
19.55 "Совершенно секретно".
21.45 "Двое".
22.30 "Сегоднячко".
23.10 "Сегодня в полночь".
23.30 "Антропология".

"КУЛЬТУРА"

10.30 "И огонь, и пламя". Телесериал.
11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 "Реквием". Скульптор В.Сидур.
12.15, 13.45, 15.10 Шедевры мирового музыкального театра. Р.Вагнер. Опера "Летучий голландец".
14.45 "Дар художника". А.Стеффанони.
15.00 Новости.
15.45 "Террор". Док. фильм.
16.35 "И огонь, и пламя". Телесериал.

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

13.15 Пунктир.
13.55 Телепоцман.
14.15 "Скарбы". "Беларускі ручнік".
14.35 Мультфильмы.

"МОГИЛЕВ-1"

6.30,7.10 "Ранехонько!".
7.00 Астро-дайджест.
8.05 "Искушение". Телесериал.
8.50 "Очевидец". Док. сериал.
9.20 "Поли". Приключения.
16.30 "Диагноз:убийство". Телесериал.
17.20 Мультфильм.
17.30 "Путешественники во времени". Док. сериал.
18.00 "Праздник в Вашем доме".
19.00 Тяжелый день.
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 "Праздник в Вашем доме".
20.45 "Не было печали". Худ.фильм.
21.55 Астро-дайджест.
22.05 "Любовная история". Мелодрама.

2 КАНАЛ

7.00 "Энергетический завтрак".
9.07—12.00 ТВ-6.
15.00 ТВС представляет.
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.45 "Пляж".
19.28 Прогноз погоды.
19.30 "Поздравления".
20.15 "В гостях у бабки Агапки".
20.30 "Поздравления".
21.20 Высокая мода.
21.30 Городские новости.
21.45 Лирическая комедия "Французский поцелуй".
23.35 Спортивная программа.

•• Вторник, 15 февраля ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.05 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.40 Мультфильм.
10.10 "На волне взаимопонимания".
11.15 "Кофе с ароматом женщины".
11.55 Третий тайм.
12.30 "Сержант". Короткометражный худ.фильм.
13.10 "Песню берите с собой". Финальный гала-концерт. Часть 1-я.
15.15 "Муми-тролль и комета". Мультфильм.
15.35 Видеокурс итальянского языка.
16.05 Видеокурс английского языка.
16.30 ТВ — школе.
17.15 "А музыка звучит..."
17.35 "Нарисуйте мне дом". Телеочерк о судьбе инвалида Алексея Талая (г.Орша).
17.50 Слово Митрополита Филарета в день Сретения Господня.
18.05 "АРТ-клуб".
18.40 Спортивные новости.
19.20 "Сегодня с вами..."
19.55 "Кофе с ароматом женщины".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Н.Караченцов и Ю.Яковлев в ироническом детективе "Ловушка для одинокого мужчины".
23.30 Криминальная хроника.
23.35 Музыка без границ.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.00 Новости.
8.15 "Нежный яд".
9.15 Джентльмен-шоу.
9.45 Ирина Купченко в авторской программе Э.Рязанова "Бабье лето".
10.20 Вкусные истории.
10.30 "Новые приключения Синдбада".
13.30 Программа "Вместе".
14.20 "Охотники за привидениями".
14.45 Возможно все!
15.00 Юные гладиаторы в программе "Царь горы".
15.25 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Нежный яд".
17.25 Смехопанорама.
17.55 Ищу тебя.
18.45 Погода.
18.50 "Девушки с характером".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 В.Телегина, Л.Куравлев в комедии "Живите в радости".
22.25 Тихон Хренников в программе "Жизнь замечательных людей".

"РОССИЯ"

15.30 "Черный Пират".
16.00, 18.00, 20.00, 0.00 Вести.
16.20 "Башня".
17.05 "Жара в Лос-Анджелесе - II".
18.30 "Петербургские тайны".
19.25 Полный модерн.
20.45 Кинокомедия "Бабник".
22.05 М.Терехова, В.Гафт и В.Басов в кинокомедии "Мужчины и женщины".
22.45 "К-2" представляет: музыка и любовь Микаэла Таривердиева в "Колизее".
23.45 Телеспецназ: "Дежурная часть".

НТВ

5.00 5.30, 5.45, 6.00, 6.30, 6.45, 7.00, 7.30 "Сегодня утром".
7.55 "Совершенно секретно".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Сегодня".
9.25 "Итого".
9.45 "Один день". Программа К.Набутова.
10.15 "Путешествие натуралиста".
10.45 Мультфильм "Про щенка".
11.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Три ненастных дня". Заключительная с.
13.30 М.Зудина и С.Любшин в фильме "Забавы молодых".
15.35 "Лоис и Кларк. Новые приключения супермена".
16.25 "Впрок".
16.40 "Интересное кино".
16.50 "Любовь и тайны Сансет Бич".
17.40 "Криминал".
18.35 "Герой дня".
18.50 "Скорая помощь".
19.40 "Глас народа" представляет. "Афганский капкан-2". Фильм Е.Киселева из цикла "Новейшая история".
21.45 "Глас народа".
23.00 "Сегоднячко".
23.40 "Сегодня в полночь".
0.00 "Антропология".

"КУЛЬТУРА"

10.30 "И огонь, и пламя".
11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 "Балканский экспресс". Худ. фильм.
13.20 Поклонникам Терпсихоры.
13.45 Мультфильмы.
14.15 Рассказы старого сплетника. "Анатолий Эфрос на телеэкране".
14.40 "Московские пенаты". П.В.Нащокин.
15.00 Новости.
15.10 "Жил-был хомяк".
15.35 Времена и воины. "Нормандцы".
16.05 Ортодокс.
16.35 "И огонь, и пламя".

"МОГИЛЕВ-1"

6.30,7.10 "Ранехонько!".
7.00 "Навіны раніцы".
8.05 "Искушение". Телесериал.
8.50 "Очевидец". Док. сериал.
9.20 "Не было печали". Худ. фильм.
16.30 "Диагноз:убийство". Телесериал.
17.20 Мультфильмы.
17.40 "Выйти из боя". К 11-летию вывода советских войск из Афганистана.
17.55 "Праздник в Вашем доме".
18.30 Катастрофы.
19.00 Бобруйский вариант.
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 "Праздник в Вашем доме".
20.45 "Жизнь в забвении". Комедия.
22.15 Астро-дайджест.
22.25 "Ответный ход". Худ. фильм.

2 КАНАЛ

7.00 "Энергетический завтрак".
9.08—12.00 ТВ-6.
15.00 ТВС представляет.
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Мультфильм.
18.40 "Пляж".
19.23, 20.58 Прогноз погоды.
19.25 "Поздравления".
21.00 "Новая Зеландия". Док. фильм.
21.25 Высокая мода.
21.35 Криминальная драма "Гонщики".
23.10 Спортивная программа.

•• Среда, 16 февраля ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.40 Новости.
7.10 Доброе утро, Беларусь!
8.00 "Антология белорусской поэзии".
8.10 "Сегодня с вами..."
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.35 Видеокурс итальянского языка.
10.05 Детский экран. Мультфильмы.
10.25 Телевизионный Дом кино. Художник кино и театра Владимир Чернышов.
11.15 "Кофе с ароматом женщины".
12.00 Компьютерный полигон.
12.25 Зорная ростань.
13.15 Видимо-невидимо.
14.25 Ток-шоу "Карамболь" с участием 1-й белорусской антарктической экспедиции.
15.15 Мультфильм.
15.35 Видеокурс немецкого языка.
16.05 "5 х 5".
16.35 "Колесо". Короткометражный худ.фильм.
17.10 Документальный экран. "Музы Слонима".
17.30 "Макаенка,9".
18.00 Первый съезд Союза белорусской песни. Концерт. Часть 1-я.
18.40 Спортивные новости.
19.15 "Сегодня с вами..."
19.40 Лотерея "Толока".
19.55 "Кофе с ароматом женщины".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Б.Брондуков в худ.фильме "Дело для настоящих мужчин".
23.05 Криминальная хроника.
23.10 Королевская охота.
23.50 Хоккей. Чемпионат ВЕХЛ. ХК "Минск" — "Тивали" (Минск). 3-й период.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 0.05 Новости.
8.15 "Нежный яд".
9.15 Смехопанорама.
9.45 Ищу тебя.
10.30 "Новые приключения Синдбада".
13.30 Программа "Вместе".
14.20 "Охотники за привидениями".
14.45 Классная компания.
15.00 Зов джунглей.
15.25 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Нежный яд".
17.25 Маски-шоу.
17.55 Человек и закон.
18.45 Погода.
18.50 "Девушки с характером".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 Д.Богард, Ш.Коннери, Р.Редфорд, Л.Оливье в фильме "Мост слишком далеко".

"РОССИЯ"

6.00, 7.00, 8.00, 16.00, 18.00, 20.00, 0.00 Вести.
7.15 Телеспецназ: "Дежурная часть".
8.20 Квантовая медицина.
8.30 "Арена — спорт".
9.00 Квантовая медицина.
9.10 "Цыганка".
9.55 "Крутые двойники". Худ. фильм (Индия). 2-я серия.
15.30 "Черный Пират".
16.20 "Башня".
17.05 "Жара в Лос-Анджелесе - II".
18.30 "Петербургские тайны".
19.25 Сам себе режиссер.
20.45 П.Стюарт, К.Вильямс в фильме "Безопасный дом" (США).
22.45 Программа "А".
23.45 Телеспецназ: "Дежурная часть".
0.20 Горячая десятка.

НТВ

5.00 5.30, 5.45, 6.00, 6.30, 6.45, 7.00, 7.30 "Сегодня утром".
7.55 "Круглая дата". Лидия Смирнова.
8.25 Дог-шоу "Я и моя собака".
9.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Сегодня".
15.35 "Лоис и Кларк. Новые приключения супермена".
16.25 "Впрок".
16.40 "Интересное кино".
16.50 "Любовь и тайны Сансет Бич".
17.40 "Криминал".
18.40 "Герой дня".
19.00 "Скорая помощь".
19.50 Премьера НТВ. И.Гузун и Л.Марис в боевике "Возвращение Титаника".
21.45 "Независимое расследование".
22.35 "Сегоднячко".
23.25 "Сегодня в полночь".
23.45 "Антропология".

"КУЛЬТУРА"

10.30 "И огонь, и пламя".
11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 К 80-летию М.Швейцера. "Время, вперед!" Худ. фильм. 1-я серия.
13.00 "Осенние портреты". Кира Головко.
13.45 "Серый Волк энд Красная Шапочка". Мультфильм.
14.10 "15-й подъезд".
14.35 "Московские пенаты". П.Я.Чаадаев.
15.00 Новости.
15.10 "Жил-был хомяк".
15.35 Времена и воины. "Тамплиеры".
16.05 В.Родзянко. "Выбор пути". Фильм 6-й.
16.35 "И огонь, и пламя".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

14.25 Бобруйский вариант.
14.45 Мультфильмы.

"МОГИЛЕВ-1"

6.30,7.10 "Ранехонько!".
7.00 "Навіны раніцы".
8.05 "Искушение".Телесериал.
8.50 "Очевидец".Док.сериал.
9.20 "Ответный ход".Худ.фильм.
16.30 "Диагноз:убийство".Телесериал.
17.20 Мультфильм.
17.30 "Железный фактор".Тележурнал.
18.00 "Праздник в Вашем доме".
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 "Праздник в Вашем доме".
20.45 "Взрыв". Боевик.
22.20 Астро-дайджест.
22.30 Спорт планеты.

2 КАНАЛ

7.00 "Энергетический завтрак".
9.00 "Гонщики". Худ. фильм.
10.35 "Терра Х.Древнейшая цивилизация Америки". Док. фильм.
11.00 "Музыкальная коллекция".
15.00 ТВС представляет.
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.45 "Пляж".
19.28 Прогноз погоды.
19.30 "Поздравления".
20.15 "В гостях у бабки Агапки".
20.30 "Поздравления".
21.20 Высокая мода.
21.30 Городские новости.
21.45 Триллер "Прерванное молчание".
23.05 Спортивная программа.

•• Четверг, 17 февраля ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.20 Новости.
8.15 "Сегодня с вами..."
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Королевская охота.
9.40 "Мастерская". Художник Алексей Шестаков.
10.00 "Все мы родом из детства".
11.15 "Кофе с ароматом женщины".
11.55 Наш край.
12.25 "А музыка звучит..."
13.15 "Загадка Эндхауза". Худ.фильм по роману А.Кристи.
15.10 Мультфильмы.
15.30 Видеокурс итальянского языка.
16.00 Видеокурс английского языка.
16.25 ТВ — школе.
17.10 Документальный экран. "Семейный блюз под звуки окарины".
17.35 Усадьба.
18.00 Первый съезд Союза белорусской песни. Концерт. Часть 2-я.
18.40 Спортивные новости.
19.20 Политические диалоги.
19.50 "Кофе с ароматом женщины".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 И.Купченко и М.Ульянов в психологической драме Н.Михалкова "Без свидетелей".
23.30 "Крок-2".
0.15 Криминальная хроника.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.45 Новости.
8.15 "Нежный яд".
9.15 Маски-шоу.
9.45 Человек и закон.
10.30 "Новые приключения Синдбада".
13.30 Программа "Вместе".
14.20 "Охотники за привидениями".
14.45 Семь бед — один ответ.
15.00 Программа "100%".
15.25 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Нежный яд".
17.25 "Каламбур".
17.55 Процесс.
18.45 Погода.
18.50 "Девушки с характером".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 Комедия "Цветы календулы".
23.10 Программа "Цивилизация".

"РОССИЯ"

6.00, 7.00, 8.00, 16.00, 18.00, 20.00, 0.00 Вести.
7.15 Телеспецназ: "Дежурная часть".
8.20 Гомеопатия и здоровье.
8.30 "Арена — спорт".
9.00 Гомеопатия и здоровье.
9.10 "Цыганка".
9.55 "Принцесса моих грез". Худ. фильм (Индия). 1-я серия.
15.30 "Черный Пират".
16.20 "Башня".
17.05 "Жара в Лос-Анджелесе -II".
18.30 "Петербургские тайны".
19.25 Клуб "Белый попугай".
20.45 О.Фомин и А.Джигарханян в детективе "Игра всерьез".
22.45 "Кино + ТВ". Тележурнал.
23.45 Телеспецназ: "Дежурная часть".
0.20 Баскетбол. Евролига. ЦСКА (Россия) — " Жальгирис" (Литва).

НТВ

5.00 5.30, 5.45, 6.00, 6.30, 6.45, 7.00, 7.30 "Сегодня утром".
7.50 "Глас народа" представляет. "Афганский капкан-2". Фильм Е.Киселева.
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Сегодня".
9.25 "Глас народа".
10.40 "Среда".
11.30 "Старый телевизор" вспоминает. "Трест, который лопнул". 1-я ч.
13.35 "Независимое расследование".
14.25 "Большие родители".
15.35 "Лоис и Кларк. Новые приключения супермена".
16.25 "Впрок".
16.40 "Интересное кино".
16.50 "Любовь и тайны Сансет Бич".
17.40 "Криминал".
18.40 "Герой дня".
19.00 "Скорая помощь".
19.50 Боевик "Возвращение Титаника".
21.45 "Женский взгляд".
22.20 "Сегодняачко".
23.10 "Сегодня в полночь".
23.30 Бат Корт в фильме "Рикошет".

"КУЛЬТУРА"

10.35 "И огонь, и пламя".
11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 "Время, вперед!" Худ. фильм. 2-я серия.
13.00 "Мастерская". М.Лавровский.
13.45 "Возвращение блудного попугая". Мультфильм.
14.15 "Мой Эрмитаж". Авторская программа М.Пиотровского.
14.40 "Московские пенаты". Николай Кетчер.
15.00 Новости.
15.10 "Жил-был хомяк".
15.35 Времена и воины. "Зулусы".
16.05 В.Родзянко. "Пасха под бомбами". Фильм 7-й.
16.35 "И огонь, и пламя".

"МОГИЛЕВ-1"

6.30, 7.10 "Ранехонько!".
7.00 "Навіны раніцы".
8.05 "Искушение". Телесериал.
8.50 "Очевидец". Док. сериал.
9.20 "Взрыв". Боевик.
16.30 "Из жизни женщин".
17.00 Ток-шоу "Я сама".
17.50 "Праздник в Вашем доме".
18.45 Мультфильмы.
19.00 "Откровенно...".
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 "Праздник в Вашем доме".
20.45 "Продавец птиц". Комедия.
21.45 Астро-дайджест.
21.55 "Дорога на Аризону. Побег из Кайента". Мелодрама.

2 КАНАЛ

7.00 "Энергетический завтрак".
9.00 — 15.00 Профилактика.
15.00 ТВС представляет.
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 "Шанс". Телеигра.
18.45 "Пляж".
19.25 "Поздравления".
20.58 Прогноз погоды.
21.00 "Фантастические существа. Мифические лошади". Док. фильм.
21.25 Высокая мода.
21.30 "Шанс". Телеигра.
21.45 Боевик "Крах".
23.15 Спортивная программа.

•• Пятница, 18 февраля ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.05 Новости.
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.15 ТВ — школе.
9.45 Видеокурс итальянского языка.
10.20 "Я рисую".
10.35 Мультиклуб.
11.15 "Кофе с ароматом женщины".
12.00 Сделано в Беларуси.
12.15 Усадьба.
12.40 Мультфильм.
13.15 "Песню берите с собой". Финальный гала-концерт. Часть 2-я.
15.10 Мультфильм.
15.30 "Мастер острого сюжета". К 50-летию писателя Сергея Трахимёнка.
16.00 Регион. Передача из Бреста.
16.25 "Риск-версия". Телеигра.
17.15 Документальный экран. "От прадедов испокон веков...".
17.35 Наш край.
18.00 "Театральные перекрестки".
18.40 Спортивные новости.
19.20 Москва — Минск.
19.50 "Кофе с ароматом женщины".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
21.55 Драма "Уолл-стрит".
0.00 Криминальная хроника.
0.15 Фестиваль рок-гитаристов "Грифомания-99"(г.Минск).

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.05 Новости.
8.15 "Нежный яд".
9.15 "Каламбур".
9.45 Процесс.
10.30 "Новые приключения Синдбада".
13.30 Программа "Вместе".
14.20 Мультазбука.
15.00 КВН — 2000.
17.25 Джентльмен-шоу.
18.00 Экстренный вызов. Спасатели.
18.30 Вкусные истории.
18.40 Погода.
18.45 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Коломбо в детективе "Смертельный номер".
22.25 "Эх, Семеновна!"
23.20 Чак Норрис в боевике "Крутые парни ходят в черном".

"РОССИЯ"

6.00, 7.00, 8.00, 16.00, 18.00, 20.00, 0.00 Вести.
7.15 Телеспецназ: "Дежурная часть".
7.35 Тысяча и один день.
8.20 Квантовая медицина.
8.30 "Арена — спорт". Тележурнал.
9.00 Квантовая медицина.
9.10 "Цыганка".
9.55 "Принцесса моих грез". 2-я серия.
15.25 Диалоги о рыбалке.
16.20 Акуна матата.
17.05 "Жара в Лос-Анджелесе - II".
18.30 Пуаро. "Сон". Телесериал.
19.25 "Городок".
20.45 Боевик "Заложники" (США).
22.35 "Панорама недели". Тележурнал.
23.45 Телеспецназ: "Дежурная часть".

НТВ

5.00 5.30, 5.45, 6.00, 6.30, 6.45, 7.00, 7.30 "Сегодня утром".
7.55, 9.30 Боевик "Возвращение Титаника".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Сегодня".
10.25 "Служба спасения".
11.30 "Старый телевизор" вспоминает. "Трест, который лопнул".
13.35 Худ. фильм "Король-олень".
15.35 "Лоис и Кларк. Новые приключения супермена".
16.25 "Впрок".
16.40 "Интересное кино".
16.50 "Любовь и тайны Сансет Бич".
17.40 "Криминал".
18.35 "Герой дня".
18.50 Чак Норрис в боевике "Крутой Уокер: правосудие по-техасски".
19.40 "Возвращение Титаника". Заключительная с.
21.45 "Криминальная Россия". "12-й отдел".
22.15 Д.Херт, Р.Хулиа и Б.Фонда в фильме "Франкенштейн свободен".

"КУЛЬТУРА"

10.35 "И огонь, и пламя".
11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 "Классика американского немого кино". Сборник Ч.Чаплина. "Карнавал".
13.15 Народные умельцы.
13.45 Мультфильм.
14.05 Тайны портретного фойе. Авторская программа А.Смелянского. "Поэзия пространства".
14.30 "Время музыки". Тележурнал.
15.00 Новости.
15.10 "Жил-был хомяк".
15.35 Времена и воины. Мастера кун-фу.
16.05 "В темнице". Фильм 8-й.
16.35 "И огонь, и пламя".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

13.14 "Откровенно...".
13.35 "Рандеву со звездой". С.Говорухин.
14.30 Мультфильмы.

"МОГИЛЕВ-1"

6.30, 7.10 "Ранехонько!".
7.00 "Навіны раніцы".
8.05 "Искушение". Телесериал.
8.50 "Очевидец". Док. сериал.
9.20 "Продавец птиц". Комедия.
16.30 "Из жизни женщин".
17.00 "Незримое вторжение". Телесериал.
17.45 Мультфильмы.
18.20 "Праздник в Вашем доме".
19.20 Телемагазин.
19.30 Пунктир.
20.10 "Праздник в Вашем доме".
20.55 "Карнозавр". Фантастика.
22.15 Астро-дайджест.
22.25 Рейтинг-фильм.

2 КАНАЛ

7.00 "Энергетический завтрак".
9.00 — 12.00 ТВ-6.
15.00 ТВС представляет.
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.40 "Пляж".
19.20 Прогноз погоды.
19.30 "Поздравления".
20.15 "В гостях у бабки Агапки".
20.30 "Поздравления".
21.20 Высокая мода.
21.30 Городские новости.
21.45 Мелодрама "Женщина с цветами и шампанским".
22.55 Музыкальная коллекция.

•• Суббота, 19 февраля ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 "София". Док.фильм.
8.10 Столица.
8.40 Потребительская корзина.
9.00, 15.00, 19.00 Новости.
9.10 "Родное слово".
9.30 "Сегодня с вами...".
9.55 Здоровье.
10.20 Вершина мира.
10.45 Компьютерный полигон.
11.10 "Все нормально, мама!"
11.40 Спортивные новости.
11.55 Око.
12.15 Усадьба.
12.42 Комедия "Суета сует".
14.05 Сфера.
14.25 Олимп.
15.10 Познай себя.
15.40 Бон тон.
16.10 "Ася". Фильм по биографическим заметкам М.Цветаевой.
16.20 Г.Овсянников в фильме-спектакле "Трибунал".
17.55 Земляки.
19.15 Из достоверных источников.
19.35 Бездельник.
20.00 Телебарометр.
20.15 "Кофе с ароматом женщины".
21.00 Панорама.
21.40 Мелодрама "Табор уходит в небо".
23.15 Видимо-невидимо.

ОРТ

7.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Слово пастыря.
7.25 "Все путешествия команды Кусто".
8.15 "Ералаш".
8.30 Играй, гармонь любимая!
9.10 Смак.
9.30 Поле чудес.
10.30 Утренняя почта.
11.00 Фильм "Смешные люди".
12.55 Вкусные истории.
13.05 В мире животных.
13.45 История одного шедевра.
14.10 Тема.
14.55 Новая программа ОРТ "Седьмое чувство".
15.40 "Чтобы помнили...". Юрий Пузырев.
16.20 Следствие ведут игроки в новой программе "Детектив-шоу".
17.10 "Ералаш".
17.25 "С легким паром!"
17.55 Угадайка.
18.35 Фильм "Королева бензоколонки".
20.00 Авторская программа С.Доренко.
21.10 Погода.
21.20 "Китайский городовой". Сериал.
22.15 Фильм "Дик Трейси".
0.05 Биатлон. Чемпионат мира. 10 км. Мужчины. Передача из Норвегии.

"РОССИЯ"

7.00 "Крот в зоопарке". Мультфильм.
7.05 Фильм для детей "Наполеон".
8.25 Прогноз погоды.
8.30 Почта РТР.
9.00 Доброе утро, страна.
9.35 "Сто к одному". Телеигра.
10.20 Сам себе режиссер.
10.50 "Друзья". Телесериал.
11.25 Эх, дороги...
11.40 Золотой ключ.
12.00, 20.00 Вести.
12.20 Федерация.
13.00 Фестиваль солдатской песни "Виктория".
14.33 "Том и Джерри".
15.05 Телеспецназ.
15.35 Дежурная часть.
16.05 "На здоровье!" Ток-шоу.
16.55 Моя семья.
18.00 "Санта-Барбара" возвращается.
18.55 "Аншлаг" и Ко.
20.45 Фильм "Криминальный квартет".
22.25 Триллер "Карнозавр-II" (США).
23.50 Биатлон. Чемпионат мира. Женщины. 7,5 км. Передача из Норвегии.

НТВ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 "Сегодня".
7.15 "Возвращение Титаника". Заключительная с.
8.20 "Миго - инопланетянин".
8.45 Мультфильм "Винни-Пух".
9.15 "Чистосердечное признание".
9.45 "Круглая дата". Павел Лебешев.
10.15 "Без рецепта".
10.45 "Фитиль".
11.25 "Большие деньги".
11.55 Фильм "Сама себе хозяйка".
13.45 "В нашу гавань заходили корабли".
15.25 "Любовные истории, которые потрясли мир".
15.55 "Она написала убийство".
16.50 Дог-шоу "Я и моя собака".
17.25 "Герой дня без галстука".
18.40 Профессия — репортер. Александр Южный. "Извилина удовольствия".
19.00 Телеигра "О, счастливчик!".
19.50 "Улицы разбитых фонарей-II". "Дама с собакой".
21.45 "Джеймс Бонд—агент 007". "На секретной службе ее величества".
0.15 Ток-шоу "Про это".

"КУЛЬТУРА"

9.05 "Читая Библию". Ветхий завет.
9.15 "Аистенок".
9.40 К юбилею Б.Андреева. "Дети Ванюшина". Худ. фильм.
11.15 А.Вивальди. Концерт ре-мажор для гитары и струнного оркестра.
11.25 "Гражданская война в Америке". Фильм 8-й.
12.35 Графоман.
13.00 Рассказы старого сплетника. "Искусство художественного слова".
13.30 Новости культуры.
13.45 "Гулливер в Лилипутии". Телефильм. 1-я и 2-я серии.
14.40 "Мой цирк". Ведущий М.Никулин.

"МОГИЛЕВ-1"

15.00 "Мэри Поппинс, до свидания". Фильм-детям. 1-серия.
16.10 Мультфильм.
16.20 "Праздник в Вашем доме".
17.25 "Новые приключения ментов".
18.15 "Праздник в Вашем доме".
19.30 Телемагазин.
19.40 "Большой папа". Комедия.
21.10 Телеоцман.
21.30 Астро-дайджест.
21.40 "Латинская стычка". Боевик.
23.15 Диск-канал.
23.45 "Улица любви". Телесериал.

2 КАНАЛ

7.00 "Энергетический завтрак".
8.00 — 16.30 ТНТ.
16.30 Мультфильм.
17.00 "Поздравления".
18.00 "Благая весть с Риком Реннером".
18.30 "Поздравления".
19.30 "Сказка странствий". Фильм—детям.
20.45 "Терра Х.Вива Мала". Док. фильм.
21.10 Высокая мода.
21.20 Боевик "Скала".
23.35 Спортивная программа.

•• Воскресенье, 20 февраля ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 "Приключение в королевстве".
8.25 Телебарометр.
8.40 Потребительская корзина.
9.00, 15.00 Новости.
9.10 "Я рисую".
9.25 Мультиклуб.
9.45 "Навстречу".
10.30 Туробъектив.
10.55 "Все нормально, мама!"
11.30 Арсенал.
11.55 Марсово поле.
12.10 Спортивные новости.
12.25 Сделано в Беларуси.
12.40 Телевизионный Дом кино.
13.25 Док.сериал "Сокровенные люди"(Россия). 6-я и 7-я серии.
13.55 Сельчане.
14.25 "Золотые ключи".
15.15 "Огневушка-поскакушка". Короткометражный худ. фильм.
15.45 Зорная ростань.
16.15 Теленавигатор.
16.35 Док.фильм "Отрывки из неналисанного. Е.Глебов".
17.20 "Кофе с ароматом женщины".
18.00 Самбо. Открытый чемпионат Беларуси на призы Президента Республики Беларусь А.Г.Лукашенко.
19.20 Премьера песни.
19.30 Стадион.
20.00 Резонанс.
20.50 Ток-шоу "Карамболь".
21.25 Драма "Полковник Редль".
23.50 Авто-парк.
24.00 Акколада.

ОРТ

7.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Армейский магазин.
7.40 "Гуфи и его команда".
8.10 Утренняя звезда.
9.10 "Непутевые заметки".
9.30 Пока все дома.
10.00 Семейная комедия "Альф".
10.30 Здоровье.
11.00 Ирина Мирошниченко в фильме "Их знали только в лицо".
13.00 Вкусные истории.
13.05 Клуб путешественников.
13.45 История одного шедевра.
14.10 "Горец". "Башня".
15.00 Умницы и умники.
15.25 "101 далматинец", "Новые приключения Винни-Пуха".
16.15 Как это было. Закрытие Северного полюса. 1948 год.
17.10 Смехопанорама Е.Петросяна.
17.45 Фильм "Козырной туз".
20.00 "Время" с П.Шереметом.
20.55 Погода.
21.00 Боевик "Чужой".
23.05 Биатлон. Чемпионат мира. 12,5 км. Мужчины. Передача из Норвегии.

"РОССИЯ"

7.00 Служу Отечеству!
7.25 Папа, мама, я — спортивная семья.
8.20 "Устами младенца". Телеигра.
8.50 Прогноз погоды.
8.55 Доброе утро, страна.
9.30 "Аншлаг" и Ко.
10.30 "Городок".
11.00 Русское лото.
11.40 Мир книг с Леонидом Куравлевым.
12.00 Вести.
12.20 Парламентский час.
13.00 Старая квартира. 90-е годы.
14.00 Диалоги о животных.
15.05 "Закон и порядок".
16.00 "Три дня и больше никогда". Документальный фильм.
17.00 Перед "Зеркалом".
17.15 Мелодрама "Одинокая женщина желает познакомиться".
19.00 Зеркало.
20.00 "Библия". Л.Ломбард, Ф.Мюррей Абрахам и О.Мути в фильме "Эсфирь". 1-я серия.
21.30 Праздничный концерт, посвященный 40-летию ракетных войск стратегического назначения.
23.15 Биатлон. Чемпионат мира. Женщины. 10 км. Передача из Норвегии.

НТВ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00 "Сегодня".
7.10 "Улицы разбитых фонарей-II".
8.05 Телеигра "О, счастливчик!"
9.15 "Служба спасения".
9.40 "Пойми меня".
10.15 "Путешествия натуралиста".
10.45 "Фитиль".
11.25 "Полундра". Семейная игра.
11.55 "Женский взгляд".
12.25 "Ключи от форта Байяр".
14.05 "Криминальная Россия".
14.35 Профессия—репортер. А.Южный. "Извилина удовольствия".
15.35 "Большие родители".
16.05 Док. сериал "Холодная война".
16.55 " Она написала убийство".
18.00 "Итоги".
19.35 "Куклы".
19.50 "Улицы разбитых фонарей-II".
20.50 "Итого".
21.10 Комедия "Полицейская академия".
22.45 "Третий тайм".
23.35 Д.Вудс в фильме "Гражданин кон".

"КУЛЬТУРА"

9.05 "Читая Библию". Новый завет.
9.15 "Аистенок".
9.40 Детский сеанс. "Самый сильный". Худ. фильм.
11.05 Мировая деревня. "Лешуконская гостьба".
11.30 "Консилиум".
11.55 Экспедиция "Чиж".
12.20 А.П.Чехов. Рассказы. Читает А.Попов.
12.45 "Музыка жизни". Ирина Архипова.
13.15 "Дворцовые тайны". Елизавета.
13.30 Новости культуры.
13.45 "Гулливер в Лилипутии". 3-я и 4-я серии.
14.40 Кинопанорама. Встречи. Г.Чухрай.

"МОГИЛЕВ-1"

15.00 "Могилевщина православная".
15.25 "Приключения Папируса".
16.15 "Мэри Поппинс, до свидания". Фильм-детям. 2-серия.
17.30 "Блеф-клуб".
18.10 "Новые приключения ментов".
19.00 Телемагазин.
19.10 "Любовная страсть". Мелодрама.
21.05 Астро-дайджест.
21.15 "Однажды вечером". Шоу.
22.00 "Закон мести". Боевик.

2 КАНАЛ

7.00 "Энергетический завтрак".
8.00 — 16.30 ТНТ.
16.30 Мультфильмы.
17.00 "Поздравления".
18.00 Джойс Майер. "Жизнь в слове".
18.30 "Поздравления".
19.30 "Пираты". Док. фильм.
21.05 Высокая мода.
21.15 "Автокатастрофы века". Док. фильм.
21.40 Комедия "Господа младенцы".
23.25 Спортивная программа.

Партыёты

СУМНЫ РОЗДУМ ПАСЬЛЯ ВЯСЁЛАЙ РАЗМОВЫ

Магілёўскія камуністы зноў ускладаціліся патрыятычным выхаваньнем школьнікаў. Аб'ектамі іх чарговай атакі сталі школьныя падручнікі гісторыі і асабліва беларускай літаратуры. Атака была распрацавана дэталёва і з далёкім прыцэлам.

Найперш І.Мартынаў, прарэктар унівэрсытэта па завочным навучаньні, кандыдат фізыка-матэматычных навук, падрыхтаваў даклад «Школьные и вузовские учебники – не полигон для политиканства». Пад націскам ці самога аўтара ці кагосьці вышэй, даклад надрукавала газэта «Магілёўскія ведамасці», праўда, у скарочаным выглядзе і адасобіўшыся прыпіскай, што за зьмест публікацыі газэта адказнасьці не нясе.

Некалькі фрагмэнтаў адтуль прапануем нашым чытачам, каб яны адчулі (магчыма й успомнілі) характэрны камуністычны «прапонс»:

«Под разговоры о пацифизме и примирении их [учебников] авторы замахиваются на самое святое – на патриотическое воспитание наших детей, будущее страны... Ни словом не говорится о единении славянских народов. Вместо этого, например... детям навязывается мысль, что «Наваградак – першая сталіца некалі магутнай Беларуска-Літоўскай дзяржавы», что существует праздник «Дзень незалежнасці»... Не лучшую воспитательную роль в этом плане играют отдельные произведения таких авторов, как Василь Быков и Иван Чигринов. Они навязывают юным читателям, ученикам, нашей молодёжи негативный образ советского воина, партизана, приписывая им такие черты, как предательство, трусость, слюнтяйство, мародёрство, раболепие перед фашистскими оккупантами. Можно себе представить, под какими знамёнами пойдут наши дети по жизни, когда станут взрослыми...

В нежелании отдельных юношей исполнять свой воинский долг, в их порой бездумных антиобщественных проявлениях, фактах дезертирства... есть огромная вина и школьных программ по белорусской литературе, низкопробных книг о войне. Надо поставить заслон перед литературой, которая сеет семена ненависти к нашей истории... Об этом вас просит каждый четвёртый белорус, погибший в Великую Отечественную войну».

Нам невядома, якім чынам Іван Іванавіч выклікаў духі тых, хто загінуў, каб пачуць і перадаць нам іх просьбу. Але нельга не адзначыць ягонага імкненьня выступаць ад імя нейкай людзкой масы, бо сапраўды ж няёмка падобныя рэчы выказваць ад аднаго свайго імя. І паколькі жывая маса, здольная падтрымаць яго, з кожным днём зьмяншаецца і ўжо не карыстаецца аўтарытэтам, вось і даводзіцца зьвяртацца па дапамогу да нежывых, укладваючы ў іх вусны міфічныя просьбы.

Дабіўшыся надрукаваньня артыкула, Іван Іванавіч вырашыў арганізаваць «круглы стол» па яго абмеркаванні. З шырокім «народным» прадстаўніцтвам і выпрацоўкай «рэкамэндацыяў» міністэрству адукацыі. На запрашэньні, разасланыя настаўнікам вобласьці, некаторыя адгукнуліся і прыехалі, тым больш, што камандзіроўкі аплочваліся аблвыканкамам (нібыта пры садзейнічаньні намесьніка старшыні А.Глаза). Але лепшая заля ўнівэрсытэта, выдзеленая на правядзеньне «круглага стала», запоўнілася менш чым напалову.

Вёў пасяджаньне прарэктар унівэрсытэта У.Папоў. На пачатак праслухалі даклад І.Мартынава, дзе ён паўтарыў думкі памянутага тут артыкула, толькі ўжо без скарачэньняў. Прысутныя ў дадатак даведаліся, напрыклад, аб тым, што Купалу забілі фашысцкія прыслугачы, што Арсеньева, ужо і без таго выдаленая з праграмы па беларускай літаратуры, служыла нямецкім акупантам і выдавала ім савецкіх падпольшчыкаў і шмат да таго падобнага.

Навошта закранулі Арсеньеву? Аказваецца, у падручніку беларускай літаратуры, дзе гаворыцца пра творчасьць Аркадзя Куляшова, супраць якога камуністы нічога ня маюць, лірыка паэта параўноўваецца з элегічнай восеньскай паэзіяй Арсеньевай. Нават такога ўпамінаньня паэткі камуністы не дазваляюць. Усё гэта падавалася пад соусам клопатаў аб патрыятычным выхаваньні моладзі.

Натуральна, што па заканчэньні эмацыйнага чытаньня прысутныя пацікавіліся ў дакладчыка, якія ён бачыць крытэры патрыятызму. Іван Іванавіч назваў тры: любовь к отечеству; желание его защищать; уважение к другим нациям.

Натуральна, што наступнае слова прадаставілі загадчыку катэдры беларускай літаратуры М.Караткову. Той адзначыў, што, на яго погляд, патрыятызм павінен уключаць і веданьне гісторыі сваёй дзяржавы, сваёй культуры, роднай мовы (а калі яна ня родная, то – мовы тытульнага народу). А далей пачаў гаварыць пра тое, з чым ён у дакладзе ня згодны. «А з чым жа вы згодны?» – удакладніў вядучы, калі М.Караткоў скончыў. «Толькі з адным, – адказаў той, – што літаратуру ня трэба пераўтвараць у палігон палітыканства. Але Мартынаў менавіта гэта й робіць».

Заля падзялілася надвое. Камуністы, дарэчы ўсе на мове суседняй усходняй краіны, імкнуліся пераканаць прысутных у тым, што школьныя падручнікі кепска выхоўваюць патрыятызм і іх трэба рэфармаваць... вяртаньнем твораў і аўтараў, якія вывучаліся раней. Іх апанэнты (у пераважнай большасьці на роднай беларускай мове) абаранялі школьныя праграмы і падручнікі, адстойваючы права на нецэнзураванага Быкава, на непартыйны погляд на беларускую гісторыю і да таго падобнае. Апошніх было болей. І камуністы ўвялі ў бой цяжкую артылерыю.

Прафэсар Г.Ваўчок, в.а. загадчыка катэдры гісторыі Беларусі, расказаў аб сваім абурэньні наконт апытаньня, праведзенага ў адным з магілёўскіх ліцэяў: «Хто б мог выцягнуць нашу краіну з прорвы?» Па-першае, пытаньне ён лічыць некарэктным, бо «ў параўнаньні зь іншымі краінамі СНД у нас не такая ўжо й прорва». Па-другое, яму не спадабаліся імёны названых асобаў – Каліноўскі, Пётар І, Касьцюшка, Вітаўт, Напалеон, Скарына.

Цікава і тое, як выялялася ягонае абурэньне: «Я звоню директору лицея, выпускнику нашего же истфака, и говорю: вот я сейчас пойду к Богданову, начальнику управления образования, тоже выпускнику истфака, попрошу его создать комиссию и напрошусь в председатели комиссии – проверить уровень преподавания истории Беларуси в вашем лицее...»

Чалавеку нават не прыходзіць да галавы, што іншая камісія зь

іншым старшынём зрабіла б зусім іншыя высновы, якія б заслугоўвалі ня меншага даверу. Толькі меркаваньні Ваўчка здаюцца самому Ваўчку правільнымі і аб'ектыўнымі.

Далей прафэсар выказаў яшчэ адно абурэньне – прадмовай дырэктара інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Л.Лыча да падручніка гісторыі 8 класы: «Адыходзіць у нябыт эпоха пакланеньня догмам і схэмам утапічнага вучэньня аб магчымасьці дасягненьня ўсеагульнага шчасьця працоўных шляхам заваяваньня дыктатуры пралетарыятам. Зараз відавочна, што апошняя прывяла эканоміку і культуру краін, дзе яна ўсталёўвалася, да глыбокага і ўсебаковага крызісу, што гэта памылковы і тупіковы шлях. На Беларусі камуністычны экспэрымэнт суправаджаўся ліквідацыяй нацыянальнай школы, занядбаньнем айчыннай гісторыі... зьяўленьнем рэальнай пагрозы зьнікненьня, асыміляцыі дзесяцімільённага беларускага этнасу».

Прафэсар зачытваў гэта ў спадзяваньнях, што прысутныя падзеляць ягонае абурэньне. Але большасьць з іранічнымі ўсьмешкамі пераглядвалася: ну што чалавек знайшоў тут ненармальнага? Праўдзівасьць такіх высноў відавочная сёньня амаль кожнаму дзіцяці. Але Генадзь Ігнатавіч працягваў граміць тых, хто «засорили, исказили, сфальсифицировали нашу отечественную историческую науку и учебники настолько, что никакой объективной, взвешенной оценки там не найти». А скончыў выступ спадзяваньнямі на дзяржаўную камісію пад кіраўніцтвам віцэ-прэм'ера Замяталіна.

Камуністычная атака на «гістарычную навуку для маладога пакаленьня» дасягнула апагею ў выступленьні лідэра магілёўскіх камуністаў У.Дайнекі. Аказваецца, ёсьць патрыятызм і ёсьць савецкі патрыятызм, які ўступае ў канфлікт з капіталізмам (трэба меркаваць, што проста патрыятызм з капіталізмам не канфліктуе). «И вы знаете, чем этот конфликт закончился. Где корни лежат?» На думку прамоўцы, карані паразы савецкага патрыятызму – ў перабудове 80-х гадоў, а яшчэ глыбей – у 50-х гадах, калі быў разьвянчаны культ асобы Сталіна: «Не смейтесь, пожалуйста! Это было не развенчание, это был удар по системе, по нашей истории...»

Тут вядучы схамянуўся, што арганізатар «круглага стала» (хто гэта быў, ён не назваў) просіць распрацаваць прапановы, якія будуць накіраваныя на адрас абласнога ўпраўленьня і міністэрства адукацыі, дзеля чаго трэба стварыць камісію пад кіраўніцтвам І.Мартынава, якая зьбярэ і абагульніць пісьмовыя прапановы выступоўцаў.

Астатнія выступленьні, акрамя прамовы спадара Кадзета, былі скіраваныя на крытыку пазыцыі камуністаў. Настаўнік гісторыі з Чэрыкаўскага раёна Лукашэнка расказаў пра дасьледаваньне, якое было праведзена ў чатырох раёнах (Чэрыкаўскім, Крычаўскім, Краснапольскім і Слаўгарадзкім) і якое выявіла, што 396 жыхароў гэтых раёнаў ваявалі ў Афганістане, але сярод іх не было ніводнага сына якоганебудзь начальніка ці камуністычнага сакратара.

Дэкан філялягічнага факультэта Я.Клімуць выказаў шкадаваньне аб марна страчаным часе на абмеркаваньне праблемы, якой няма. Ён лічыць артыкул І.Мартынава звычайным дылетанцтвам і бачыць у ім чарговую спробу камуністаў навязаць грамадзтву занафталіненыя ідэі, прасьціе якія грамадзтва даўно пераступіла: «Сёньня ня трэба шукаць ворагаў, трэба шукаць шлях да паразуменьня».

Але гэты заклік камуністы не заўважылі. У заключным слове І.Мартынаў нападаў на кіраўніцтва інстытута павышэньня кваліфікацыі, чаму, маўляў, яго не запрасілі на абмеркаваньне праграм па літаратуры. І прысутныя прадстаўнікі гэтай установы пачалі апраўдвацца, пакуль гэтыя апраўданьні не спыніў спадар Лукашэнка сваім пытаньнем: «А што б вы мне сказалі, калі б я патрабаваў запрасіць мяне, гісторыка, на абмеркаваньне праграм па матэматыцы?»

Чарговая спроба камуністаў вярнуць партыйнасьць у гісторыю і літаратуру, закамуфляваная пад клопаты аб патрыятызме, здаецца, скончылася нічым. Камісія, створаная на пасяджэньні «круглага стала», паспрачаўшыся, так ні да чаго й не прыйшла.

Не выключаю аднак, што ў міністэрства ўсё ж прыйдзе папера з патрабаваньнямі ад «шырокай грамадзкасьці» ўнесьці зьмены ў падручнікі літаратуры і гісторыі. Не выключаю, што яна будзе падтрымана аблвыканкамам, бо намесьнік старшыні аблвыканкама Анатоль Глаз на апошняй жнівеньскай нарадзе настаўнікаў Магілёва выказаў у многім аналягічнае незадавальненьне зьместам падручнікаў. Не выключаю нават, што міністэрства крыху варухнецца ў бок гэтых патрабаваньняў. Але хто зьменіць сьвядомасьць школьных настаўнікаў, якія даўно ўжо не камуністы?

Напрыканцы хацелася б паразважаць аб камуністычным патрыятызме ці савецкім патрыятызме, як гэта назваў У.Дайнека. Савецкі патрыятызм – гэта зусім не любоў да радзімы. Бо Беларусь камуністы не лічылі і ня лічаць сваёй радзімай і клапаціцца пра яе росквіт намераў ня маюць. Іх клопат – пра родную партыю, дзеля выжываньня якой ці яе ідэяў яны гатовыя ахвяраваць і радзімай. Таму дакладней было б, памяняўшы месцамі дзьве літары, назваць гэтую зьяву: **партыятызм**. (Адсюль і загаловак, а не памылка ў ім).

Міхась БУЛАВАЦКІ,
колішні калега арганізатараў «круглага стала»

Эўрапейскія рэкамэндацыі па разьвіцьцю сытуацыі ў Беларусі

«ТМ» ужо паведамляў аб тым, што прадстаўнікі чатырох дзяржаваў – Расеі, Арменіі, Казахстану і Кіргізіі заблякавалі рэзалюцыю Парлямэнцкай асамблеі АБСЭ, датычную сытуацыю ў Беларусі, якая ўтрымлівала рэзкую крытыку сёньняшняга беларускага рэжыму. Тым ня менш пасьля дыскусіяў былі прыняты іншы дакумэнт. Сёньня мы прапануем яго вашай увазе.

1. Асамблея нагадвае, што пасьля рэфэрэндума, які быў праведзены 26 лістапада 1996 г. і наступных канстытуцыйных зьменаў, бюро асамблеі прыпыніла дзеяньне статуса беларускага парлямэнту ў якасьці спэцыяльна запрошанага. 17 сьнежня 1996 г. бюро вырашыла фармальна прыпыніць працэдуру разгляду заявы Беларусі на сяброўства ў Радзе Эўропы, што была прадстаўленая ў сакавіку 1993 г.

2. Асамблея выказвае глыбокую занепакоенасьць тым, што Беларусь па-ранейшаму знаходзіцца вельмі далёка ад стандартаў Рады Эўропы ў галіне плюралістычнай дэмакратыі, вяршынства закону й правоў чалавека.

3. Асамблея моцна ганіць выкананьне сьмяротных прысудаў. Яна глыбока смуткуе з прычыны таго, што сёньня Беларусь зьяўляецца адзінай краінай у Эўропе, дзе выконваюцца прысуды аб пакараньні сьмерцю. Больш таго, гэтая практыка пастаянна пашыраецца.

4. Асамблея таксама ганіць перасьлед апанэнтаў існуючага рэжыму: сябраў Вярхоўнага Савету 13-га скліканьня, які зьяўляецца апошнім легітымным парлямэнцкім прадстаўнічым органам у Беларусі, палітычных партыяў і незалежных прафсаюзаў, журналістаў і ўдзельнікаў шэсьцяў і страйкаў. Мы выказваем глыбокую занепакоенасьць з прычыны зьнікненьня палітычных апанэнтаў у Беларусі.

5. У гэтай сувязі асамблея з задавальненьнем адзначае факт вызваленьня з-пад варты Міхаіла Чыгіра, былога прэм'ер-міністра, і настойліва просіць улады паважаць ягонае права на справядлівы суд.

6. Асамблея лічыць, што свабода слова і свабода сходаў сур'ёзна абмежаваныя ў Беларусі праз розныя заканадаўчыя і адміністратыўныя меры, а таксама з дапамогай іншых мэтадаў, што выкарыстоўваюцца ўладамі.

7. Асамблея лічыць, што ў дадзеных абставінах сытуацыя ў пытаньні прыпыненьня статуса спэцыяльна запрошанага і ў пытаньні працэдуры прыёму ня можа быць зьмененая.

8. Асамблея лічыць, што ўзнаўленьне законнасьці беларускіх інстытутаў магчымае толькі праз палітычны дыялёг паміж уладамі і апазыцыяй, які павінен завяршыцца правядзеньнем дэмакратычных выбараў. У гэтай сувязі яна вітае дамову паміж урадам і прадстаўнікамі апазыцыі, якая прадугледжвае пачатак перамоваў па вырашэньню бягучага палітычнага крызысу.

9. Асамблея заклікае ўсе палітычныя партыі Беларусі і асабліва беларускія ўлады забясьпечыць пачатак такіх перамоваў як мага хутчэй і прыйсьці да фармаваньня умоваў, якія садзейнічалі бы правядзеньню свабодных справядлівых выбараў.

10. Асамблея лічыць, што Рада Эўропы павінна прыкласьці больш высілкаў дзеля вырашэньня крызысу ў Беларусі, аказваць падтрымку дэмакратычным сілам у Беларусі й дапамагчы знайсьці выйсьце з палітычнага тупіка з дапамогай перамоваў.

11. Асамблея заклікае беларускія ўлады:

– неадкладна аб'явіць пра спыненьне выкананьня сьмяротных прысудаў й ініцыяваць заканадаўчую працэдуру, накіраваную на забарону пакараньня сьмерцю;

– вызваліць арыштаваных ці асуджаных па палітычных матывах, высьветліць, што здарылася зь людзьмі, якія зьніклі, і пакласьці канец палітычнаму перасьледу;

– забясьпечыць поўную павагу да свабоды слова і свабоды сходаў, асабліва шляхам гарантыяў апазыцыі справядлівага доступу да дзяржаўных радыё і тэлебачаньня й дазволам карыстацца правам на правядзеньне мітынгаў і шэсьцяў;

– па сваёй добрай волі супрацоўнічаць з апазыцыяй і міжнароднымі арганізацыямі з мэтай усталяваньня дэмакратычнага плюралістычнага грамадзтва;

– распрацаваць праект выбарчага закона, які дасьць магчымасьць правесьці свабодныя справядлівыя выбары і ў той жа час зробіць усё магчымае для пашырэньня паўнамоцтваў парлямэнта.

Папраўка юрыдычнага камітэту

Асамблея выказвае заклапочанасьць адсутнасьцю гарантыяў незалежнасьці судовай улады й адвакатуры, асабліва ў сьвятле фактаў перасьледу ўладамі некаторых юрыстаў і адвакатаў. Асамблея прапануе ўжыць меры для спыненьня падобнай практыкі й усталяваньня незалежнай трэцяй улады.

У праект рэкамэндацыяў для Беларусі ПАРЭ ўключыла таксама пункт аб правядзеньні Венецыянскай камісіяй прававой экспэртызы Выбарчага кодэксу, які па-за межамі перамоўнага працэсу прыняў Нацыянальны сход.

12. Асамблея рэкамэндуе кабінэту міністраў:

– хутка разгледзець разам з АБСЭ і ейнай Кансультатыўна-назіральнай групай у Менску пытаньне аб тым, як ўнёсак Рада Эўропы здольная ўнесьці ў забесьпячэньне посьпеху перамоўнага працэсу паміж урадам і апазыцыяй;

– актыўна падтрымваць распрацоўку выбарчага закона з пункту погляду гарантыі правядзеньня свабодных справядлівых выбараў на мясцовым, рэгіянальным і нацыянальным узроўнях у адпаведнасьці з міжнароднымі стандартамі;

– падрыхтаваць праграмы, скіраваныя на ўмацаваньне абароны правоў і асноўных свабодаў чалавека, грамадзянскай супольнасьці й незалежных СМІ ў Беларусі, асабліва пры падрыхтоўцы да выбараў;

– прыняць неабходныя арганізацыйныя захады каб забясьпечыць прысутнасьць прадстаўніка Рады Эўропы ў Менску дзеля больш зладжанай падрыхтоўкі і рэалізацыі гэтых праграмаў, і для ўсталяваньня прамых пастаянных сувязяў з палітычнымі сіламі краіны па меры набліжэньня выбараў.

Знадыходзячым сьвятамкаханьня!

Апошнім часам усё больш краінаў сьвету адзначаюць сьвята Каханьня, якое прыпадае на 14 лютага. Гэты дзень у каталіцкім календары пазначаны як дзень сьвятога Валянціна. Аднак мала хто з сьвяткуючых зьвяртае ўвагу на канфэсійны зьмест лютаўскага дня. Галоўнае, што ён ёсьць сьвятам каханьня.

Палітычна - і грамадзка актыўная беларуская моладзь сьвяткуе сьвятога Валянціна як дзень дэманстрацыі талерантнасьці і цывілізаванасьці нашага народа, што не па сваёй волі апынуўся па-за Эўропай.

Сталічная моладзь у гэты дзень традыцыйна наведвае з віншаваньнямі, кветкамі і мастацкімі выяўкамі сардэчкаў замежныя амбасады, тым самым дэманструючы сваё імкненьне да эўрапейскіх гуманітарных каштоўнасьцяў.

Магілёўская моладзь сьвяткуе больш сьціпла, аднак з тым жа намерам прадэманстраваць сваю лагоднасьць, выхаванасьць і пакланеньне ўсяму, што вартае каханьня.

Са сьвятам Каханьня, шаноўныя чытачы!

Рэдакцыя «ТМ»

Мукі навукі

Пачатак лютага – час студэнцкіх вакацыяў, калі выкладчыкі, не абцяжараныя праблемай перадачы ведаў, могуць падвесьці вынікі мінулага года. Такая канфэрэнцыя нядаўна прайшла ў Магілёўскім унівэрсытэце.

Прарэктар па навуковай рабоце М.Вішнеўскі, адкрываючы канфэрэнцыю, адзначыў, што беларуская навука ведала лепшыя часы, што дзяржаўнае фінансаваньне на навуковыя дасьледаваньні працягвае скарачацца, а таму унівэрсытэцкая навука пераарыентоўваецца на дзейнасьць не ад дзяржаўных інвэстыцыяў, а ад грантаў розных фондаў. І заклікаў: «Падавайце заяўкі на гранты!» Далей былі прачытаны тры традыцыйныя даклады плянарнага паседжаньня.

Пачаў «вядучы сацыёляг вобласьці» (так яго прадставілі) М.Ліхачоў дакладам «Прыкладная сацыялёгія ў трансфармавальным грамадзтве». Першая частка даклада была рэклямай сацыялёгіі: ня трэба ісьці да экстрасэнсаў, прадказальнікаў, нетрадыцыйных рэлігіяў, бо ёсьць навука, якая дае адказы на пытаньне «як жыць»; у высокім разьвіцьці заходніх дзяржаваў ёсьць і заслуга сацыялёгіі; у тых краінах, якімі кіруюць дыктатарскія рэжымы, сацыялёгія, як правіла, скасоўваецца – так было ў фашысцкай Нямеччыне, так было і ў СССР (паказальнае параўнаньне!).

Сацыёлягі выявілі, напрыклад, што перасяленьне людзей з чарнобыльскай зоны, на якое пайшлі вялікія сродкі, было непрадуманым, бо сьмяротнасьць сярод перасяленцаў прыкметна вышэйшая, чым сярод тых, хто застаўся ў зоне.

Яшчэ сацыялёгія карысная прагназаваньнем. Сёньня магчымы ўсплёскі палітычнага экстрэмізму. Ня выключана, што зьявіцца харызматычны лідэр, здольны скіраваць энэргію натоўпу на падрыў грамадзка-палітычных устояў дзяржавы. Сацыёлягі могуць дапамагчы спрагназаваць і папярэдзіць гэткую сытуацыю (тут, магчыма, Мікалай Ягоравіч прапануе ўладам сваё супрацоўніцтва?).

Далей ішла гаворка аб сацыяльным стане грамадзтва на Магілёўшчыне, як яго выяўляюць сацыёлягі. Па-першае, грамадзтва стаіць перад небясьпекай вымiраньня насельніцтва (вельмі нізкая нараджальнасьць у параўнаньні зь сьмяротнасьцю) і яго разумовай дэградацыі, што зьяўляецца вынікам крызысу сям'і. Колькасьць разводаў сёньня амаль роўная колькасьці шлюбаў. І рэзка павялічваецца колькасьць сацыяльных сірот (дзяцей, ад якіх адмовіліся бацькі). На думку М.Ліхачова, дзяржава робіць усё магчымае, але каэфіцыент карыснага дзеяньня гэтых намаганьняў вельмі малы: толькі блізу дзесяці працэнтаў выхаванцаў дзіцячых дамоў становяцца на нармальны жыцьцёвы шлях.

На думку ж аўтара гэтага агляду, дзяржава робіць далёка ня ўсё магчымае. Замест таго, каб штомесяц ці штотыдзень удасканальваць адміністрацыйны кодэкс з мэтай заглушыць пратэсты грамадзян і кожны год праводзіць перарэгістрацыі грамадзкіх аб'яднаньняў і незалежных газэт, куды важней было б прыняць прадуманы сямейны кодэкс, у якім прадугледзець матэрыяльную адказнасьць бацькоў за кінутых дзяцей і (што важней!) магчымасьць нармальнага выхаваньня дзяцей у сем'ях.

Адзначым і такую дэталь у дакладзе сацыёляга. Сярод вучнёўскай і студэнцкай моладзі назіраецца негатыўнае стаўленьне да свайго, беларускага (мовы, культуры, традыцый) і бяздумнае капіяваньне заходніх узораў паводзін. Дакладчык ня стаў гаварыць аб прычынах гэтай зьявы, але яна навідавоку: такое стаўленьне **да свайго, да беларускага** назіраецца найперш з боку ўладных структураў. Таму менавіта дзяржава прымушае моладзь да бяздумнага пераймання лепшых узораў заходняга жыцьця (і расейскага таксама).

Даклад прафэсара катэдры агульнай фізыкі У.Лебедзева быў прысьвечаны таму, што ён і яго лябараторыя маглі б зрабіць, але не хапіла сродкаў. Сапраўды, дасьледаваньні ў галіне аптычнай электронікі, якія ажыцьцяўляла лябараторыя Магілёўскага інстытута фізыкі (адкуль і прыйшоў прафэсар Лебедзеў ва унівэрсытэт) некалі былі даволі плённымі і пэрспэктыўнымі. Тады на фінансаваньне гэтай лябараторыі выдзяляліся штогод сумы ў сумяшчальных цэнах каля 500 тысячаў даляраў. Цяпер гэтая лічба здаецца астранамічна недасягальнай і, як вынік, двое супрацоўнікаў лябараторыі ўжо працуюць у ЗША, астатнія шукаюць месцы, дзе іх здольнасьці і веды былі б запатрабаваныя і ацэненыя.

Апошні даклад зрабіла загадчык катэдры пэдагогікі і мэтодыкі пачатковага навучаньня Т.Старавойтава. І тэмай, і зьместам даклад больш падыйшоў бы адміністратару, чым навуковаму дасьледчыку. Было шмат лічбаў і мала аналітыкі. Прыкладам, было паведамлена, што ў бягучым навучальным годзе ў Магілёве і раённых цэнтрах вобласьці знаходзіцца 151 школа, дзе вучацца 134749 вучняў, а ў вёсках – 436 школ і 48996 вучняў; за 7 апошніх гадоў колькасьць гарадзкіх школ павялічылася на 9, а вясковых паменшылася на 76.

Гэтыя лічбы пацьвярджаюць адміраньне калгаснай вёскі. Але аналізу прычын гэтай зьявы, навуковых рэкамэндацыяў уладным структурам для зьмяненьня сытуацыі з дакладу не пачулася.

...Мяльчэе унівэрсытэцкая навука.

Булат МІХАСЁЎ, карэспандэнт «ТМ»

МАСТАЦКАЯ ГАСЬЦЁЎНЯ «ТМ»

Палёты з Анёлам на сцэне і ў душы

...Да палётаў з Анёлам запрасіў магілёўцаў у мінулы панядзелак Менскі тэатар-анрэпрыза Валерыя Анісенкі. Да творчага візыту тэатру спрычынілася мясцовая габрэйская суполка, якая гэтымі днямі адзначае адразу некалькі адметных датаў: 10-годзьдзе свайго ўтварэньня, 10-годзьдзе нядзельнай габрэйскай школкі, 5-годзьдзе дабрачыннай суполкі Хэсэт-Барух.

Спэктакаль «Палёты з анёлам» па матывах жыцьця і творчасьці Марка Шагала, у які сваю душу і талент уклалі драматург Зінові Сагалаў, мастак (ён жа знакаміты скульптар) Леанід Левін, рэжысэр Валеры Анісейка, акторы Тацяна Бахвалава і Віталь Быкаў – гэта як раз той выпадак, калі пастаноўку, як кажуць, трэба глядзець. Немагчыма словамі пераказаць усе тыя пачуцьці, якія ахопліваюць гледача ў атмасфэры музыкі Альфрэда Шнітке і палотнаў Марка Шагала, што па-філязофску і эмацыйна, уражліва і ўсхвалявана, пяшчотна і кранальна пераносяць нас у старажытны Віцебск. І дзе мы аказваемся ў такім блізкім, але ўжо мінулым часе нашай радзімы, якая на бяду собскай маральнасьці не зразумела і не прыняла вялікага мастака і чалавека... Мы разам з Майстрам, употай змахваючы сьлёзы, ляцім у часе праз трагэдыі і кроў рэвалюцый і войнаў, сацыяльных узрушэньняў, пасьля якіх – попел сынагогаў і храмаў, торы і біблії, кнігаў і палотнаў мастакоў.

Мы разам з Анёлам ледзь не зазірнулі ў бесьсьмяротнасьць і вечнасьць, ледзь-ледзь не спасьціглі ўменьне лётаць на крылах мастацтва і прыгажосьці, ледзь не зразумелі Майстра ва ўсіх ягоных праяўленьнях і ва ўсёй ягонай велічы. На шчасьце, менавіта тут і ўзгадаўся другі Майстар, мастак і філёзаф Дэга: «У вас сур'ёзны недахоп, вы ўсё жадаеце зразумець»...

P.S. Адное засмуціла: няпоўная заля тэатру. Аднак віна ў тым ня нашай публікі, а распарадчыкаў запрашальных квіткоў.

Алена БАРЫСАВА,
рэдактар аддзела філармоніі

НАПРЫКАНЦЫ ТЫДНЯ

Учора ў абласным упраўленьні юстыцыі старшыні судоў, судзьдзі па адміністратыўных справах, судовыя выканаўцы абмяркоўвалі свае мінулагоднія дасягненьні ў выкананьні судовых рашэньняў. Пахваліцца, трэба сказаць, ёсьць чым: беларуская судовая практыка не далёка адыйшла ад былой савецкай, калі прызнанага вінаватым чалавека нярэдка (акрамя зьняволеньня) карапі таксама маёмасна. Пры гэтым у чалавека часьцяком адбіралі ня тое, што ён прыдбаў у выніку злачынства (па-простаму, скраў) альбо тое, што сталася сродкам злачынства (напрыклад, аўто), а тое найбольш каштоўнае, што ў яго было. Найбольш яркім мясцовым прыкладам такога пакараньня «з-за клясавай нянавісьці» стаўся леташні прысуд Кіраўскага суда пад старшынствам Надзеі Чмары былому старшыні АКТ «Рассвет» Васілю Старавойтаву, які да свайго тэрміну атрымаў «давесак» у выглядзе канфіскацыі.

Абласны камітэт па сельскай гаспадарцы і харчаваньню ***ўчора*** таксама падвёў вынікі зімоўкі жывёлы за мінулы год і сёлетні студзень. У тых, хто сабраўся на гэтую нараду, падстаў для задавальненьня сабой было значна менш. Паўсюль калгасныя статкі паменшыліся ў сваёй колькасьці, але пры гэтым не прыдбалі прадукцыйнасьці. Кармоў назапашана менш, чым летась, а да пашавага выгану жывёлы яшчэ далёка. Громы і маланкі сьвісталі над галовамі тых, хто прадае жывёлу, нягледзячы на забарону, па-за межы краіны альбо скідвае пагалоўе «нізкай і сярэдняй укормленасьці» на мясакамбінаты, пры гэтым сапраўды губляючы немалыя грошы, аднак ня маючы магчымасьці карміць жывёлу ўсю зіму. Магчыма, што 2-3 галавы саміх раённых галоўных жывёлаводаў у выніку нарады ўжо «зьляцелі».

У ліку асноўных мерапрыемстваў, якія пройдуць ***сёньня***, паседжаньне калегіі абласнога ўпраўленьня аховы здароўя. Яно падвядзе вынікі леташняй працы лячэбна-прафілактычных установ, якіх на тэрыторыі вобласьці ня так шмат. Сродкаў на патрэбнае ўтрыманьне іх не хапае, бо «чарнобыльская праграма», па якой яны існуюць, выконваецца няпоўна і не рытмічна. Аднак людзі нашыя задаволеныя нават сьціплым мэдычным абслугоўваньнем непадалёк ад дому, бо на «курорты» сродкаў няма.

Бялыніцкі раён ***сёньня і заўтра*** гуляе: райвыканкам знайшоў гістарычную нагоду для сьвяткаваньня – 75-годзьдзе з дня ўтварэньня раёна. Такія даты як 50, 70, 75 (абы не старэй, бо тады гэта несавецкая гісторыя, якой, як лічыць беларускае начальства, у нашага народа не было і няма) ахвотна выкарыстоўваюцца для гулянак і «правільных» ідэалягічных мерапрыемстваў. А народу і няхай сабе, чаму б і не пагуляць, калі даюць.

РУБРЫКА ДОКТАРА ВАСІЛЯ АЎРАМЕНКІ

Грамадзяне! Па́дайце ўлетку...

Зіма! Час лютых маразоў, беласьнежных пэйзажаў і гарачай пары для дарожнікаў, дворнікаў і... траўматолягаў. Прычым дрэнная праца першых значна дадае работы апошнім. Бадай, няма людзей у нашых шыротах, хто б хоць аднойчы зімой не паваліўся ў самы нечаканы момант і ў непадыходзячым месцы. Нават за адзін сэзон амаль палова нашых суграмадзян зьведвае прыкрасьць падзеньня на сьлізкай зімовай дарозе. Але ж далёка ня ўсе трапляюць у бальніцы. У чым прычына сур'ёзных зімовых траўмаў пешаходаў?

Здаецца, адказ просты: галалёд і сьлізоцьце, дрэнная праца дворнікаў і дарожнікаў, якім то солі не падвезьлі, то салярні не наліпі, то пясок скончыўся. Але гэта прычыны толькі падзеньняў як такіх, а вось вялікая колькасьць пераломаў пры гэтым (асабліва ног) палягае ў іншым.

Замежныя вучоныя дзесяць год вывучалі гэтую праблему ў трох краінах, і аказалася, што нават там, дзе сьнег наогул не выпадае, людзі ўсё роўна, падаючы, часьцей ламаюць ногі зімой, чым летам. Дасьледчыкі тлумачаць гэты факт асаблівасьцямі зімовага адзеньня, якое больш тоўстае, шчыльнае і цяжкае. Калі чалавек падае з вышыні свайго росту, такое адзеньне перашкаджае своечасова згрупавацца і падрыхтаваць цела для «мяккага прызямленьня». Акрамя таго, зімовае адзеньне скоўвае рухі, робіць хаду нязграбнай, што таксама павялічвае верагоднасьць няўдалых «пасадак». Так і хочацца сказаць: «Грамадзяне! Па́дайце ўлетку, бо зімой гэта небясьпечна для здароўя».

І ўсё ж лепш ня падаць ніколі і трымацца на нагах круглы год. Але як гэта зрабіць, калі на вуліцы зноў пасьля марозу дождж, на нагах – савецкія стаптаныя боты, а стары палітончык разам з вамі неўпрыкмет перайшоў з дваццатага стагодзьдзя ў дваццаць першае?.. Вось некалькі парадаў, як зьвесьці да мінімуму непрыемныя сюрпрызы нашых зімовых тратуараў.

Па-першае, трэба быць асабліва ўважлівым пры выхадзе з пад'ездаў, сыходу з бардзюраў, пераадольваньні прыступак і лесьвіц; пры перамяшчэньні па нахільнай плоскасьці (нават з мінімальным вуглом нахілу), асабліва зьлёгку прысыпанай свежым сьняжком. У такіх месцах рукі павінна трымаць вольна (ні ў якім разе не ў кішэнях) і быць падрыхтаваным для балансіроўкі ці зьмякчэньня магчымага падзеньня. Крок павінен быць невялікім, кароткім, нага ставіцца не на пятку, а на ўсю падэшву, наскі ступняў крыху разьвернуты ў бакі (для большай плошчы апоры), а ногі зьлёгку сагнутыя ў каленях. Такая «шаркаючая» хада на «паўсогнутых» – найбольш бясьпечны спосаб дайсьці да сваёй мэты цэлым і здаровым. І галоўнае – не сьпяшайцеся: ахвяруючы некалькі хвілін на ня вельмі эстэтычнае «шорганьне», вы выйграеце значна больш. Напрыклад, зламаўшы руку – будзеце марынавацца ў гіпсе 2-3 месяцы, а шыйку бядра – ўсе 6-8, а то і год.

Вось такая жыцьцёвая арыфмэтыка. Так што пасьпяхаў і ўдачы вам на сьлізкіх зімовых дарожках нашага гораду. А калі «пасадак» – то толькі «мяккіх».

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Аналітычна-інфармацыйная газэта, заснаваная Магілёўскай гарадзкой асацыяцыяй «КОЛА СЯБРОЎ».

Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку за № 831.

Штотыднёвік

АДРАС РЭДАКЦЫІ:

212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэлефон: 31-04-15,
Тэл./факс: 22-97-82,
E-mail: krug@user.unibel.by

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у Магілёўскай абласной друкарні імя Я.Свярдлова. Замова 5. Наклад 2000 асобнікаў.